

Informácia o vyhodnotení plnenia Národnej stratégie zamestnanosti Slovenskej republiky do roku 2020

A) Úvod

Informácia o vyhodnotení plnenia Národnej stratégie zamestnanosti Slovenskej republiky do roku 2020 (ďalej len „informácia“) je vypracovaná v súlade s bodom B.2. uznesenia vlády Slovenskej republiky (ďalej len „vláda SR“) č. 665 zo 17.12.2014, podľa ktorého minister práce, sociálnych vecí a rodiny predkladá na rokovanie vlády SR vyhodnotenie plnenia Národnej stratégie zamestnanosti vrátane návrhu na jej prípadnú aktualizáciu **každoročne do 30.6.**, prvýkrát v roku 2015. V súlade s tým, bola informácia predložená prvýkrát v júni 2015 a vláda SR ju vzala na vedomie na svojom rokovaní dňa 8.7.2015, druhýkrát v júni 2016 a vláda SR ju vzala na vedomie na svojom rokovaní dňa 30.6.2016, tretíkrát v júni 2017 a vláda SR ju vzala na vedomie na svojom rokovaní dňa 24.7.2017, štvrtýkrát v júni 2018 a vláda SR ju vzala na vedomie na svojom rokovaní dňa 11.7.2018, piatykrát v júni 2019 a vláda SR ju vzala na vedomie na svojom rokovaní dňa 3.7.2019, šiestykrát v júni 2020 a vláda SR ju vzala na vedomie na svojom rokovaní dňa 1.7.2020.

Informácia hodnotí posledný rok realizácie Národnej stratégie zamestnanosti Slovenskej republiky, ktorým bol rok 2020.

Pozitívny vývoj na trhu práce, ktorý sa začal oživením rastu celkovej zamestnanosti v hospodárstve v roku 2014 bol v roku 2020 pozastavený vplyvom pandémie COVID-19. Miera zamestnanosti vo vekovej skupine 20 - 64 rokov oproti roku 2019 klesla o 0,9 p. b. na 72,5 %. Vďaka okamžitým opatreniam prijatých vládou SR na podporu udržania pracovných miest a poskytnutej finančnej pomoci zamestnávateľom, zamestnancom a samostatne zárobkovo činným osobám v súvislosti s ochorením COVID-19 miera zamestnanosti vo veku 20 – 64 rokov v roku 2020 aj napriek medziročnému poklesu dosahovala vyššiu hodnotu ako v roku 2018 (o 0,1 p. b.).

S ohľadom na zhoršený ekonomický výhľad z dôvodu stále trvajúceho boja proti COVID-19 a jeho následkom sú **ďalej najbližšou prioritou vlády SR krátkodobé a ciele opatrenia na pomoc ohrozeným skupinám podnikov, zamestnancov a samostatne zárobkovo činných osôb.**

Podľa údajov Štatistického úradu SR (ŠÚ SR) z výberového zisťovania pracovných síl (VZPS) sa **priemerný počet pracujúcich SR** v roku 2020 **medziročne znížil o 2,0 %**, resp. o 52,4 tis. na 2 531,3 tis.

Pokles celkovej zamestnanosti bol sprevádzaný rastom nezamestnanosti. Podľa údajov VZPS **vzrástol priemerný počet nezamestnaných osôb medziročne o 15,0 %** na 181,4 tis. osôb. **Miera nezamestnanosti bola v roku 2020 na úrovni 6,7 %**, oproti predchádzajúcemu roku sa zvýšila o 0,9 p. b. Napriek negatívnemu vývoju celkovej nezamestnanosti, vývoj dlhodobej nezamestnanosti udržiaval pozitívny klesajúci trend. Počet nezamestnaných dlhšie ako 1 rok sa v roku 2020 medziročne znížil o 5,8 % (o 5,0 tis. osôb) a dosiahol 81,7 tis. osôb. Podiel dlhodobo nezamestnaných na celkovej nezamestnanosti tvoril 45,0 %, čo bolo o 10,0 p. b. menej ako v roku 2019.

Na základe cieľov stanovených v stratégii Európa 2020 si Slovenská republika v roku 2011 v Národnom programe reforiem SR stanovila svoj národný cieľ v oblasti zamestnanosti **zvýšiť do roku 2020 mieru zamestnanosti žien a mužov vo veku 20 – 64 rokov na 72 % a znížiť mieru dlhodobej nezamestnanosti na 3 %**.

Pokiaľ ide o pokrok pri dosahovaní národného cieľa stratégie Európa 2020 v oblasti zamestnanosti, Slovenskej republike sa už **v priebehu roku 2018 podarilo splniť uvedený cieľ miery zamestnanosti osôb vo veku 20 – 64 rokov** (podľa údajov Eurostatu bola v roku 2018 miera zamestnanosti vo vekovej skupine 20 – 64 rokov v SR na úrovni 72,4 %). **V roku 2020 dosiahla priemerná úroveň miery zamestnanosti obyvateľov vo veku 20 – 64 rokov 72,5 %, t. j. v porovnaní so stanoveným národným cieľom bola vyššia o 0,5 p. b., pričom intenzita zvyšovania jej úrovne v porovnaní s rokom 2013 bola výraznejšia, ako bol priemer za EÚ 27.** Kým v roku 2013, v čase prípravy národnej stratégie zamestnanosti, bol rozdiel medzi mierou zamestnanosti vo veku 20 – 64 rokov v EÚ 27 a SR na úrovni 2,5 p. b., **v roku 2020 dosiahla miera zamestnanosti vo vekovej skupine 20 – 64 rokov v SR o 0,1 p. b. vyššiu hodnotu ako bol priemer za EÚ 27.**

Rok	priemer EÚ 27	Slovensko	rozdiel v p. b.
	Miera zamestnanosti vo veku 20 - 64 rokov v %		EÚ 27 - Slovensko
2013	67,5	65,0	2,5
2020	72,4	72,5	- 0,1
prírastok 2020 – 2013 v p. b.	4,9	7,5	- 2,6

Zdroj: Eurostat

S cieľom pokryť všetky priority dôležité pre zvýšenie ekonomického rastu a zamestnanosti si Slovensko v Národnom programe reforiem definovalo aj vlastný **národný cieľ nad rámec požiadaviek EÚ do roku 2020 znížiť mieru dlhodobej nezamestnanosti na 3 %**. V roku 2013, v čase prípravy Národnej stratégie zamestnanosti, bola miera dlhodobej nezamestnanosti (vyjadrená ako podiel nezamestnaných dlhšie ako 1 rok na celkovom počte ekonomicky aktívnych obyvateľov) na Slovensku podľa údajov Eurostatu na úrovni **10 %, do roku 2020 sa jej priemerná úroveň znížila na 3,2 %**. Pozitívne je, že miera dlhodobej nezamestnanosti v SR v roku 2020 v porovnaní s rokom 2013 poklesla výraznejšie (o 6,8 p. b.) v porovnaní s jej priemerným poklesom v rámci EÚ 27 (o 3,0 p. b. z 5,5 % na 2,5 %), čím sa znížil rozdiel medzi úrovňou miery dlhodobej nezamestnanosti v SR a EÚ 27. **Kým v roku 2013 predstavoval tento rozdiel 4,5 p. b., v roku 2020 bol na úrovni 0,7 p. b.**

Rezort práce, sociálnych vecí a rodiny prostredníctvom aktívnej politiky trhu práce pomáha ľuďom udržať a nájsť si zamestnanie. Fungovanie opatrení na podporu udržania a vytvárania pracovných miest potvrdzuje aj fakt, že v porovnaní s decembrom 2019, kedy ešte neplatili celoplošné sprísnené opatrenia, si našlo prácu iba o 800 osôb menej. **K stabilizácii trhu práce prispel najmä projekt aktívnej politiky trhu práce „Prvá pomoc“ („Prvá pomoc +“, „Prvá pomoc ++“) zamestnávateľom, zamestnancom a samostatne zárobkovo činným osobám, vďaka ktorému si udržala prácu počas pandémie jedna tretina pracujúcich osôb.**

Legislatívnym rámcom na realizáciu tohto projektu je **zákon č. 63/2020 Z. z., ktorým sa s účinnosťou od 27. marca 2020 novelizoval zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o službách zamestnanosti“)** tak, že za aktívne opatrenia na trhu práce sa podľa

novoustanoveného písm. e) § 54 ods. 1 považujú aj **projekty na podporu udržania pracovných miest vrátane pracovných miest, na ktorých sa vykonáva alebo prevádzkuje samostatná zárobková činnosť, a na podporu udržania zamestnancov v zamestnaní** v súvislosti s vyhlásením mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu a odstránením ich následkov, po schválení podmienok vládou SR.

Do 9.6.2021 bolo na uvedený účel podpory **vyplatených celkom 1 754 738 875,74 eur**. Vzhľadom na aktuálny priaznivý vývoj epidemiologickej situácie, dochádza k postupnému uvoľňovaniu opatrení a ožiovaniu ekonomickej aktivity. **Stále však pretrvávajú negatívne ekonomické dopady pandémie na pracovný trh**, preto sa považuje za dôležité **naďalej pokračovať v poskytovaní podpory udržania pracovných miest**. Mení sa nastavenie schémy štátnej pomoci s cieľom zodpovedne prinášať efektívnu a adresnú pomoc.

Napriek pretrvávajúcej globálnej pandémie a prísny opatreniam v roku 2020 si podľa údajov Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny za december 2020 (ďalej len „Ústredie PSVR“) našlo prácu 8201 nezamestnaných.

Miera evidovanej nezamestnanosti v decembri 2020 bola na úrovni 7,57 % a v porovnaní s predchádzajúcim mesiacom mierne vzrástla o 0,19 p. b. (v novembri 2020 7,38 %). **Uvedená hodnota je však o viac ako 1 p. b. nižšia v porovnaní s decembrom 2016. Medziročný nárast bol na úrovni 2,65 p. b.** (december 2019: 4,92 %). Počet uchádzačov o zamestnanie (UoZ) pripravených ihneď nastúpiť do práce dosiahol 207 184 osôb, čo je v porovnaní s predchádzajúcim mesiacom nárast o 5 236 osôb.

Úrady práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej len „úrad PSVR“) evidovali v decembri 2020 celkovo 227 341 ľudí bez práce, čo je o 4 365 osôb viac ako v novembri 2020. Podľa doby evidencie je až 79 667 osôb evidovaných viac ako 12 mesiacov.

Celkovo bolo **v decembri 2020 z evidencie vyradených 10 269 UoZ**, z toho 182 pre nespoluprácu a ďalších 1 886 osôb bolo vyradených z ostatných dôvodov (starostlivosť o dieťa do 10 rokov, starostlivosť o blízku osobu, odchod do iného členského štátu EÚ a cudziny na dlhšie ako 15 dní a pod.). **Na trhu práce sa uplatnilo 8 201 osôb.**

V decembri 2020 úrady PSVR evidovali 66 493 voľných pracovných miest. Najviac voľných pozícií bolo v Bratislavskom kraji, a to 19 189 miest (podiel 28,86 %) a najmenej v Košickom kraji 3 585 (podiel 5,39 %).

B) Vyhodnotenie plnenia úloh vyplývajúcich z národnej stratégie zamestnanosti

S prihliadnutím na **osem tematických oblastí národnej stratégie zamestnanosti** je informácia vypracovaná v členení na tieto oblasti:

- Podpora tvorby pracovných miest
- Inovácie ako nástroj podpory zamestnanosti
- Rozvoj sociálnej ekonomiky ako inovatívneho nástroja podpory regionálnej a miestnej zamestnanosti
- Flexibilita pracovných vzťahov, pracovné podmienky, ochrana práce a kultúra práce
- Účinné riešenie dlhodobej nezamestnanosti
- Kapacity, sieťovanie a rozvoj verejných služieb zamestnanosti

- Podpora ponukovej stránky trhu práce prostredníctvom kvalifikácií pre lepšiu zamestnanosť
- Nadrezortná koordinácia politík s pozitívnym vplyvom na zamestnanosť.

1. Podpora tvorby pracovných miest

*V rámci tejto oblasti národnej stratégie zamestnanosti bolo prijatých **18 strategických úloh**, pri plnení ktorých vykazujeme za rok 2020 nasledujúce výsledky.*

Podpora rozhodujúceho charakteru:

Podpora tvorby pracovných miest bola vykonávaná najmä prostredníctvom aktívnych opatrení na trhu práce (AOTP) ustanovených zákonom o službách zamestnanosti. V zmysle zákona o službách zamestnanosti sa poskytujú príspevky prostredníctvom AOTP špecifikovaných priamo v jednotlivých ustanoveniach tohto zákona. Tieto príspevky poskytujú úrady PSVR. Nové alebo inovatívne AOTP sú realizované najmä prostredníctvom národných projektov (NP) a projektov zameraných na osobitné cieľové skupiny UoZ znevýhodnených na trhu práce, ktoré sa realizujú podľa § 54 zákona o službách zamestnanosti taktiež prostredníctvom úradov PSVR.

V súvislosti s vyhlásením mimoriadnej situácie a núdzového stavu v dôsledku COVID - 19 a odôvodnenou prioritou udržania pracovných miest na trhu práce bolo dňom 1.4.2020 **pozastavené záväzkovanie príspevkov AOTP, na ktoré nie je právny nárok.**

V roku 2020 bolo **na implementáciu AOTP vynaložených (čerpaných) celkom 216 425 049 eur**, čo je o 30 954 330 eur viac ako v roku 2019. Vyšší objem finančných prostriedkov prirodzene nemohol byť sprevádzaný vyšším počtom vytvorených a podporených pracovných miest (oproti roku 2019 bolo aktivizovaných o 539 467 osôb menej), čo je dôsledkom protipandemických opatrení, vyšších dotácií na novovytvorené pracovné miesto (PM) v rámci nových projektov a v neposlednom rade aj každoročne zvyšovanej celkovej ceny práce (vypočítanej z priemernej mzdy zamestnanca v hospodárstve SR za I. až III. štvrťrok predchádzajúceho roku), od ktorej sa odvíja výška väčšiny poskytovaných príspevkov. **V roku 2020 úrady PSVR intervenovali** (aktivizovali, udržali, zaradili, zapojili do aktivít, poskytl finančné prostriedky a pod.) **prostredníctvom AOTP celkom v 373 781 prípadoch**, vrátane Informačných a poradenských služieb (IPS - § 42 zákona o službách zamestnanosti), ktoré predstavovali až 73,73 % intervencií, presne 275 585 prípadov, pri ktorých neboli priamo použité finančné prostriedky na AOTP, pretože boli poskytnuté v rámci internej činnosti úradov PSVR, bez vyplácania príspevkov účastníkom. Počet IPS sa v porovnaní s rokom 2019 znížil takmer o 456 tisíc (z dôvodov súvisiacich s pandémiou koronavírusu).

V roku 2020 bolo použitých o 11,37 % viac finančných prostriedkov ako v roku 2019 na AOTP zamerané na zvyšovanie zamestnanosti (najmä znevýhodnených skupín UoZ). Podobne narástol aj objem finančných prostriedkov na príspevky zamerané na podporu udržania existujúcich PM (najmä osôb so zdravotným postihnutím v chránených dielňach a na chránených pracoviskách). Tieto finančné prostriedky vo výške takmer 198,9 mil. eur, vzhľadom na ich obligatornosť, tvorili spolu až 91,89 % z celkového objemu všetkých finančných prostriedkov čerpaných v roku 2020 na AOTP. Na opatrenia na zvyšovanie zamestnatelnosti bolo čerpaných len 8,11 % finančných zdrojov, čo v porovnaní s rokom

2019 znamená pokles o 11,37%. V skupine AOTP na udržanie PM a zvyšovanie zamestnanosti, takmer 40 mil. eur (19,91 %) bolo použitých na vytváranie PM a udržiavanie v zamestnaní občanov so ZP (v roku 2019 to bolo 26,41 %, čo je pokles o 6,5 %).

Priemerná výška príspevku na jednu intervenciu v rámci AOTP (bez NP podľa § 54 zákona o službách zamestnanosti) v roku 2020 bola 234 eur (vynaložené finančné prostriedky na celkový počet vytvorených/obsadených PM, resp. počet zaradených UoZ/osôb, resp. počet podporených PM/UoZ/osôb, resp. počet celkovo aktivizovaných osôb).

V porovnaní s rokom 2019, kedy bola priemerná výška príspevku na jednu osobu 111 eur, sa finančná náročnosť na jednu intervenciu zvýšila v roku 2020 o 123 eur (nárast o 110,82 %).

V kategórii intervencií zameraných na zvýšenie zamestnanosti, došlo oproti roku 2019 k zvýšeniu priemerného finančného príspevku na 1 osobu zo 4 346 eur na 8 393 eur, teda až o 93 %. V skupine nástrojov na udržanie existujúcich PM, v porovnaní s minulým rokom, priemerný finančný príspevok na jednu osobu sa zvýšil z 1 548 eur na 2 190 eur (o 41 %) a priemerný finančný príspevok na zvýšenie zamestnatel'nosti jednej osoby bol zvýšený z 13 eur na 21 eur (o 59 %).

K plneniu Národnej stratégie zamestnanosti v oblasti podpory tvorby PM prispeli najmä NP zamerané na zvýšenie zamestnanosti a zamestnatel'nosti v rámci Operačného programu Ľudské zdroje (OP ĽZ).

V hodnotenom období roku 2020 niektoré z týchto NP priebežne pokračovali v realizácii z predošlého obdobia, niektoré skončili a niekoľko nových NP sa začalo realizovať v roku 2020, nasledovne:

NP „Absolventská prax štartuje zamestnanie“

NP sa začal realizovať v auguste 2015 a **mal byť ukončený v auguste 2021**. Jeho cieľom bolo zvýšenie zamestnatel'nosti a zamestnanosti absolventov škôl prostredníctvom získavania a prehľbovania pracovných zručností a praktických skúsenosti formou absolventskej praxe (aktivita č. 1) s možnosťou následného zamestnania u zamestnávateľa, u ktorého vykonávali absolventskú prax (aktivita č. 2). Do aktivity č. 1 bolo v roku **2020** zaradených **2 332 UoZ, čo je o 1 118 UoZ menej v porovnaní s rokom 2019** a čerpanie finančných prostriedkov bolo vo výške 1 513 682 eur, čo je o 407 614 eur menej ako v roku 2019. V súvislosti s vyhlásením mimoriadnej situácie a núdzového stavu z dôvodu COVID – 19, bolo dňa **1. 4. 2020** Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR (MPSVR SR) **pozastavené** záväzkovanie aktivity č. 1. Dňa **1. 6. 2020** bolo ministrom PSVR **opätovne povolené** záväzkovanie hlavnej aktivity č. 1 a dňom **31. 10. 2020** bolo záväzkovanie aktivity č.1 **zastavené**, na základe rozhodnutia MPSVR SR ako RO OP ĽZ, s cieľom znížiť NFP v rámci implementovaných NP v prioritnej osi 2 tak, aby nebola prekročená celková alokácia na prioritnú os. Do aktivity č. 2 nebol v roku 2020 zaradený žiaden absolvent školy, ktorý u zamestnávateľa vykonával absolventskú prax. Finančný príspevok vo výške 539 eur bol poskytnutý na jedného UoZ, ktorý bol do predmetnej aktivity zaradený v roku 2019 a skončil ju v roku 2020. Záväzkovanie aktivity č. 2 bolo skončené 28. 2. 2020 v zmysle harmonogramu aktivity č. 2 projektu.

NP „Úspešne na trhu práce“

NP sa začal realizovať v decembri 2015 a **mal byť ukončený v decembri 2022**. Cieľom NP bolo aj v roku 2020 zlepšenie postavenia mladých ľudí do 29 rokov veku na trhu práce, zvýšenie ich zamestnateľnosti a zamestnanosti. NP sa realizoval prostredníctvom **dvoch hlavných aktivít**.

Do aktivity č. 1 Poskytovanie finančného príspevku na podporu vytvárania a následného udržiavania pracovných miest pre mladých UoZ bolo v roku 2020 zaradených **337 UoZ**, čo je o 411 UoZ menej ako v roku 2019 a čerpanie finančných prostriedkov bolo vo výške 2 581 924 eur, čo je o 78 990 eur menej ako v roku 2019.

Do aktivity č. 2 Poskytovanie finančného príspevku na podporu vytvorenia pracovného miesta prostredníctvom samozamestnania mladých ľudí, ktorí si vytvoria pracovné miesto, na ktorom budú prevádzkovať samostatnú zárobkovú činnosť (SZČ) najmenej 2 roky, bolo do aktivity č. 2 v roku 2020 zaradených **150 UoZ**, čo je o 165 UoZ menej ako v roku 2019. Čerpanie finančných prostriedkov bolo vo výške 690 599 eur, čo je o 235 509 eur menej ako v roku 2019. V súvislosti s vyhlásením mimoriadnej situácie a núdzového stavu z dôvodu COVID – 19, bolo dňa **1. 4. 2020 MPSVR SR pozastavené** záväzkovanie aktivít projektu, ktoré boli **obnovené dňa 3. 8. 2020**. Dňa **31. 10. 2020 sa zastavilo** záväzkovanie aktivít projektu na základe rozhodnutia MPSVR SR, ako RO OP LZ, s cieľom znížiť NFP v rámci implementovaných NP v prioritnej osi 2, čo ovplyvnilo aj štatistické ukazovatele počtu zaradených UoZ v rámci predmetného projektu a s tým súvisiacu aj výšku vyčerpaných finančných prostriedkov.

NP „Reštart pre mladých UoZ 2“

NP sa začal realizovať v auguste 2018 a **mal byť ukončený v júli 2022**. Cieľom NP bolo zlepšenie postavenia mladých ľudí do 29 rokov na trhu práce. V rámci národného projektu išlo o poskytovanie finančného príspevku aktívnym mladým UoZ, ktorí si nájdu zamestnanie a sú vyradení z evidencie UoZ z dôvodu vzniku pracovného pomeru a preukázaného nástupu do zamestnania. V roku 2020 bolo podporených 3 602 UoZ (zamestnancov). V roku 2020 bolo v rámci projektu vyčerpaných 9 406 386 eur, čo je v porovnaní s rokom 2019 o 6 871 057 eur menej. Nižšie čerpanie je spôsobené nielen pozastavením projektu, ale aj skutočnosťou, že niektoré úrady PSVR už finančné prostriedky na realizáciu vyčerpali. Dňom **1.4.2020 MPSVR SR pozastavilo** záväzkovanie v rámci projektu v súvislosti s vyhlásením mimoriadnej situácie COVID-19 a **3. 8. 2020** bolo záväzkovanie v rámci projektu **opätovne povolené**. Dňa **31. 10. 2020** bolo **zastavené** záväzkovanie v rámci NP na základe rozhodnutia MPSVR SR ako RO OP LZ s cieľom znížiť NFP v rámci implementovaných NP v prioritnej osi 2, čo ovplyvnilo aj štatistické ukazovatele počtu zaradených UoZ v rámci predmetného projektu a s tým súvisiacu aj výšku vyčerpaných finančných prostriedkov.

NP „Praxou k zamestnaniu 2“

NP sa začal realizovať v júli 2019 a **mal trvať do augusta 2023**. Jeho cieľom bolo získanie alebo zvýšenie a prehĺbovanie odborných zručností, vedomostí a praktických skúseností mladých ľudí - NEET do 29 rokov veku, formou mentorovaného zapracovania a praxe u zamestnávateľa. Do projektu bolo v roku 2020 zaradených **2 339 UoZ**, čo je o 688 UoZ viac ako v roku 2019. Čerpanie finančných prostriedkov bolo vo výške 18 305 221 eur, čo je o 18 089 172 eur viac ako v roku 2019. NP mal byť pôvodne ukončený v auguste 2023, pričom záväzkovanie malo byť ukončené v novembri 2022. V súvislosti s vyhlásením mimoriadnej situácie a núdzového stavu z dôvodu COVID – 19, bolo dňa **1.4.2020** pozastavené záväzkovanie zo strany MPSVR SR. Dňa **20. 7. 2020** bolo opätovne povolené

záväzkovanie, ktoré nakoniec dňa **31. 10. 2020** bolo **zastavené** na základe rozhodnutia MPSVR SR ako RO OP LZ, s cieľom znížiť NFP v rámci implementovaných NP v prioritnej osi 2. Takže od 1. 11. 2020 nemohli byť uzatvárané dohody na mentorované zapracovanie a prax, čo ovplyvnilo aj štatistické ukazovatele počtu zaradených UoZ na mentorované zapracovanie a prax a s tým súvisiacu aj výšku vyčerpaných finančných prostriedkov.

NP „Zapojenie nezamestnaných do obnovy kultúrneho dedičstva 2“

Projekt podporoval vytváranie krátkodobých pracovných miest pre UoZ a znevýhodnených UoZ. Do projektu obnovy kultúrneho dedičstva sa v roku 2019 zapojilo **33 zamestnávateľských subjektov** v rámci pôsobnosti 21 úradov PSVR. V porovnaní s predchádzajúcim rokom, znížil sa počet dotknutých o jeden a počet zamestnávateľských subjektov o tri. Do projektu sa mohli zapojiť len subjekty, ktorým bola schválená dotácia z Ministerstva kultúry SR v rámci výzvy z programu Obnovme si svoj dom, podprogram 1.4 „Obnova historických parkov a architektonických areálov v kritickom stavebnotechnickom stave“. Počas realizácie NP, nezamestnaní získavali pracovné návyky a skúsenosti z oblasti historického murárstva, kováčstva, tesárstva a archeológie.

V roku 2020, v rámci obnovy kultúrnych pamiatok zamestnávateľia vytvorili **537 PM pre 655 UoZ** a znevýhodnených UoZ, čo je o 30 PM menej ako v roku 2019. Na tieto PM bolo v roku 2020 zaradených 655 UoZ a znevýhodnených UoZ, čo je o 9 osôb menej ako v predchádzajúcom roku. V roku 2020 bolo čerpanie finančných prostriedkov vo výške 3 273 235 eur, čo je o 113 662 eur viac ako v roku 2019.

NP „Cesta na trh práce“

NP sa začal realizovať v marci 2017 a **má byť ukončený v decembri 2021**. Cieľom NP je zlepšenie postavenia UoZ na trhu práce, zvýšenie zamestnateľnosti a zamestnanosti UoZ a ZUoZ podporou vytvárania pracovných miest, zníženie nezamestnanosti, osobitne dlhodobej nezamestnanosti a podpora rozvoja miestnej a regionálnej zamestnanosti **v najmenej rozvinutých okresoch**, ktoré dlhodobo vykazovali vysokú mierou evidovanej nezamestnanosti.

NP sa realizoval prostredníctvom **šiestich aktivít**:

Cieľom aktivity č. 1 Poskytovanie finančného príspevku na podporu vytvárania pracovných miest pre UoZ/ZUoZ bolo poskytovanie finančného príspevku zamestnávateľovi, ktorý prijme do pracovného pomeru UoZ, najmä ZUoZ z oprávnenej cieľovej skupiny, na dobu minimálne 20 mesiacov, pričom finančný príspevok sa poskytuje zamestnávateľovi mesačne najviac počas prvých 15 mesiacov. Po uplynutí podpornej doby bol zamestnávateľ povinný podporované miesto udržať po dobu minimálne 5 mesiacov. **V roku 2020** nebol to tejto aktivity zaradený žiaden UoZ, keďže **záväzkovanie bolo skončené 31. 7. 2018**. *Cieľom aktivity č. 2 Poskytovanie finančných príspevkov na podporu vytvárania pracovných miest pre ZUoZ v sociálnych podnikoch pracovnej integrácie* bola aktivácia ZUoZ podporou vytvárania PM v sociálnych podnikoch pracovnej integrácie. Príspevok sa poskytoval najviac po dobu 24 mesiacov **V roku 2020** nebol to tejto aktivity zaradený žiaden znevýhodnený UoZ, keďže **záväzkovanie skončilo dňom 31.10.2018**. *Cieľom aktivity č. 3 Podpora vytvárania pracovných miest u verejných zamestnávateľov* bolo zlepšenie postavenia UoZ na trhu práce, zvýšenie zamestnateľnosti a zamestnanosti, zníženie dlhodobej nezamestnanosti podporou vytvárania pracovných miest u verejných zamestnávateľov. V roku 2020 neboli vytvorené žiadne nové PM, pretože dňom **31. 7. 2018** bolo **zastavené záväzkovanie** na aktivitu č. 3. *Cieľom aktivity č. 4 Zamestnám sa sám aj v poľnohospodárskej prvovýrobe* bolo podporovanie zníženia nezamestnanosti UoZ ich samozamestnávaním. V roku 2020 neboli vytvorené žiadne nové pracovné miesta, pretože dňom **31. 7. 2018** bolo **zastavené záväzkovanie** na aktivitu č 4. *Cieľom aktivity č. 5* bola

podpora mobility pracovnej sily poskytovaním finančného príspevku na dochádzanie za prácou. V roku 2020 bolo do tejto aktivity zaradených **2 894 UoZ**, čo je v porovnaní s rokom 2019 o 2 222 UoZ menej. V roku 2020 bolo čerpanie finančných prostriedkov vo výške 1 874 369 eur, čo je o 275 217 eur viac ako v roku 2019. Čerpanie v roku 2020 nadväzuje aj na čerpanie z roku 2019. V tejto aktivite č. 5 **bolo 30. 9. 2020 záväzkovanie ukončené.**

Cieľom aktivity č. 6 bolo podporovať UoZ pri nachádzaní pracovného uplatnenia prostredníctvom intenzívneho a individualizovaného poradenského programu, ktorý zohľadňuje individuálnu sociálnu situáciu UoZ.

Za rok 2020 bolo v rámci realizácie tejto aktivity vyplatených 212 994 eur na paušálny príspevok pre UoZ na úhradu časti výdavkov súvisiacich s účasťou UoZ na poradenskom programe. Realizácia aktivity číslo 6 projektu bola **10. 3. 2020 pozastavená** v súvislosti s opatreniami na zabránenie šírenia koronavírusu. Od 3. 8. 2020 bola realizácia tejto aktivity v plnom rozsahu obnovená a následne opätovne pozastavená od 26. 10. 2020 z dôvodu zhoršujúcej sa epidemiologickej situácie. **Do konca roka 2020 už nebola realizácia tejto aktivity obnovená.**

NP „Cesta na trh práce 2“

NP sa začal realizovať v júni 2018 a má byť ukončený v máji 2023. Cieľom NP je zlepšenie postavenia UoZ na trhu práce, zvýšenie zamestnateľnosti a zamestnanosti UoZ a znevýhodnených UoZ podporou vytvárania pracovných miest, zníženie nezamestnanosti, osobitne dlhodobej nezamestnanosti, podpora rozvoja miestnej a regionálnej zamestnanosti **v najmenej rozvinutých okresoch**, ktoré dlhodobo vykazovali vysokú mierou evidovanej nezamestnanosti.

NP sa realizuje prostredníctvom troch opatrení:

Opatrenie č. 1 Poskytovanie finančného príspevku na podporu vytvárania pracovných miest pre UoZ/znevýhodnených UoZ je určené zamestnávateľovi, ktorý prijme do pracovného pomeru UoZ, najmä znevýhodneného UoZ z oprávnenej cieľovej skupiny, na dobu minimálne 20 mesiacov. Do opatrenia č. 1 nebol v roku 2020 zaradený žiaden UoZ, pretože v tomto opatrení bolo 15. 10. 2019 ukončené záväzkovanie.

*Opatrenie č. 2 Podpora vytvárania pracovných miest u verejných zamestnávateľov išlo o poskytovanie finančného príspevku v závislosti od dohodnutej doby trvania pracovného pomeru, najviac počas 12 mesiacov. Do opatrenia č. 2 **nebol v roku 2020** zaradený žiaden UoZ, pretože v tomto opatrení č. 2 bolo 15. 10. 2019 ukončené záväzkovanie.*

*Opatrenie č. 3 Zamestnám sa sám aj v poľnohospodárskej prvovýrobe, ide o poskytovanie finančného príspevku na samozamestnanie UoZ/znevýhodnených UoZ, ktorí budú ako SZČO prevádzkovať SZČ v rôznych odvetviach. PM na samozamestnanie môže UoZ vytvoriť aj v odvetví poľnohospodárskej prvovýroby. Za vytvorenie pracovného miesta sa považuje začatie vykonávania SZČ a jej nepretržité vykonávanie najmenej dva roky. V roku 2020 bolo do opatrenia č. 3 zaradených **348 UoZ**, čo je v porovnaní s rokom 2019 o 519 UoZ menej. Čerpanie finančných prostriedkov bolo vo výške 2 810 692 eur, čo je o 610 589 eur menej ako v roku 2019. Čerpanie v roku 2020 nadväzuje aj na čerpanie z roku 2019. Dňom **1.4.2020** bolo zo strany MPSVR SR pozastavené záväzkovanie v rámci projektu v súvislosti s vyhlásením mimoriadnej situácie COVID-19 a **3. 8. 2020** bolo záväzkovanie opätovne spustené, ale **len na Opatrenie č. 3.***

NP „Cesta na trh práce 3“.

NP sa začal realizovať v novembri 2019 a **má byť ukončený v novembri 2023**. Cieľom NP je zlepšenie postavenia UoZ na trhu práce, zvýšenie zamestnateľnosti a zamestnanosti UoZ a ZUoZ podporou vytvárania pracovných miest, zníženie nezamestnanosti, osobitne dlhodobej nezamestnanosti, podpora rozvoja miestnej a regionálnej zamestnanosti v **najmenej rozvinutých okresoch** s vysokou mierou evidovanej nezamestnanosti. V rámci NP sa realizovali tri opatrenia:

V rámci Opatrenia č. 1 Podpora vytvárania pracovných miest pre UoZ ide o poskytovanie finančného príspevku zamestnávateľovi, ktorý prijme do pracovného pomeru UoZ, najmä znevýhodnených UoZ z oprávnenej cieľovej skupiny. V roku 2020 bolo do tejto aktivity zaradených **1 619 UoZ**, čo je v porovnaní s rokom 2019 o 1 482 UoZ viac. V roku 2020 bolo čerpanie finančných prostriedkov vo výške 8 465 473 eur. Záväzkovanie v rámci Opatrenia č. 1 bolo dňom **1. 4. 2020** MPSVR SR pozastavené v súvislosti s vyhlásením mimoriadnej situácie COVID-19.

V rámci Opatrenia č. 2 Podpora vytvárania pracovných miest u verejných zamestnávateľov sa poskytuje finančný príspevok verejnému zamestnávateľovi na podporu vytvorenia pracovného miesta, počas 3-9 mesiacov pri uzatvorení pracovného pomeru na dobu určitú a 3-12 mesiacov pri uzatvorení pracovného pomeru na dobu neurčitú. V roku 2020 bolo do tohto opatrenia zaradených **1 370 UoZ**, čo je v porovnaní s rokom 2019 o 1 256 UoZ viac. V roku 2020 bolo čerpanie finančných prostriedkov vo výške 7 732 590,57 eur. Záväzkovanie v rámci Opatrenia č. 2 bolo dňom **1. 4. 2020** zo strany MPSVR SR pozastavené v súvislosti s vyhlásením mimoriadnej situácie COVID -19.

V rámci Opatrenia č. 3 Poskytovanie finančného príspevku na dochádzanie za prácou ide o poskytovanie finančného príspevku žiadateľovi, ktorý bol UoZ/znevýhodnený UoZ a ktorý bol vyradený z evidencie UoZ a ktorý dochádza z miesta trvalého alebo prechodného pobytu do miesta výkonu zamestnania uvedeného v pracovnej zmluve. V roku 2020 bolo do tejto aktivity zaradených **4 954 UoZ**, čo je v porovnaní s rokom 2019 o 4 598 UoZ viac. V roku 2020 bolo čerpanie finančných prostriedkov vo výške 1 017 235 eur.

NP „Podpora integračných podnikov“

NP sa začal realizovať v júni 2019 a **má byť ukončený v októbri 2023**. S cieľom podpory integrácie znevýhodnených osôb na trh práce v roku 2018 zákonom č. 112/2018 Z. z. o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý nadobudol účinnosť 1.5.2018, sa zaviedli nové AOTP - Kompenzačné príspevky integračnému podniku – § 53g zákona o službách zamestnanosti a Príspevok integračnému podniku – § 53f zákona o službách zamestnanosti. Dňa 1.1.2020 vstúpila do platnosti novela zákona o sociálnej ekonomike, v rámci ktorej sa § 53f premenoval na Umiestňovací príspevok integračnému podniku a § 53g na Vyrovnávacie príspevky integračnému podniku.

NP sa realizuje prostredníctvom **dvoch opatrení**:

Opatrenie 1 – Poskytovanie príspevku integračnému podniku podľa § 53f zákona o službách zamestnanosti, ktorého cieľom je motivácia integračného podniku zabezpečiť svojmu zamestnancovi, ktorý bol znevýhodnenou osobou zamestnanie, resp. pomoc pri hľadaní zamestnania u zamestnávateľov, ktorí nie sú integračnými podnikmi, závislou osobou integračného podniku ani chránenou dielňou. V rámci opatrenia č. 1 boli v roku 2020 zaradené **2 integračné podniky a podporená 1 osoba**. Čerpaná suma bola vo výške 2 940 eur.

Opatrenie 2 - Poskytovanie vyrovnávacích príspevkov integračnému podniku podľa § 53g zákona o službách zamestnanosti, ktorého cieľom je podpora zamestnávania znevýhodnených

osôb, značne znevýhodnených osôb a zraniteľných osôb v rámci integračných podnikov formou poskytovania vyrovnávacích príspevkov. V rámci opatrenia č. 2 bolo v roku 2020 zaradených **193 integračných podnikov a podporených bolo 1 576 osôb**. Čerpaná suma bola vo výške 5 147 001 eur.

NP „Zosúladienie rodinného a pracovného života“

NP sa začal realizovať v septembri 2020 a **mal byť ukončený v auguste 2022**. Jeho cieľom bolo zlepšenie podmienok pre zosúladienie rodinného a pracovného života a zvýšenie zamestnanosti osôb s rodičovskými povinnosťami. Cieľovou skupinou boli UoZ s rodičovskými povinnosťami, resp. UoZ s dôrazom na osoby s problémami pri zosúladovaní pracovného a rodinného života, ktorí sú vedení v evidencii UoZ najmenej 3 mesiace a zároveň spĺňajú aspoň jednu z nasledujúcich podmienok:

- UoZ, žena s rodičovskými povinnosťami, ktorá sa stará o deti vo veku do 6 rokov (vrátane),
- UoZ, ktorý žije ako osamelá dospelá osoba s jednou alebo viacerými osobami odkázanými na jeho starostlivosť alebo starajúci sa aspoň o jedno dieťa pred skončením povinnej školskej dochádzky (§ 8 ods. 1 písm. g) zákona o službách zamestnanosti).

V roku 2020 bolo do projektu zapojených **694 UoZ**, čo je oproti roku 2019 viac o 358 UoZ a finančné prostriedky sa vyčerpali vo výške 5 973 451 eur, čo je o 5 946 362 eur viac ako v roku 2019. Dňom **1. 4. 2020** bolo MPSVR SR **pozastavené záväzkovanie** z dôvodu COVID – 19.

Tieto a ďalšie opatrenia na zvýšenie zamestnanosti a mobility pracovnej sily sú financované na základe OP ĽZ Prioritná os 2 Iniciatíva na podporu zamestnanosti mladých ľudí a Prioritná os 3 Zamestnanosť

NP „Spoločne hľadáme prácu“

Cieľovou skupinou sú zamestnávateľia, ako aj UoZ. Ide o NP, v rámci ktorého sa realizujú 2 hlavné aktivity. Prvou aktivitou je realizácia veľtrhu práce a medzinárodnej burzy práce, ktorý je najväčším veľtrhom svojho druhu. Pod jednou strechou vystavuje a ponúka pracovné miesta viac ako 200 vystavovateľov. V roku 2020 sa však z dôvodu opatrení proti COVID -19 táto aktivita nere realizovala.

Druhou aktivitou sú aktivity v rámci siete EURES, ktoré sa v roku 2020 v celom rozsahu uskutočnili.

❖ Projekty zamerané na zvýšenie zamestnanosti (podpora tvorby pracovných miest) a zamestnateľnosti z finančných prostriedkov štátneho rozpočtu:

Projekt „Praxou k zamestnaniu 2 v BSK“

Projekt sa začal realizovať na území Bratislavského samosprávneho kraja (BSK) v decembri 2019 a mal byť ukončený v auguste 2022. Jeho cieľom bolo získanie alebo zvýšenie a prehĺbovanie odborných zručností, vedomostí a praktických skúseností mladých ľudí - NEET do 29 rokov veku (mínus jeden deň), ktorí boli vedení v evidencii UoZ najmenej jeden mesiac, formou mentorovaného zapracovania a praxe u zamestnávateľa, ktorý vytvorí pracovné miesto na dobu minimálne 6 mesiacov za účelom umiestnenia mladého človeka a jeho udržania na trhu práce, pričom pracovný pomer môže byť uzavretý na polovičný alebo plný pracovný úväzok a vytvorené pracovné miesto je podporované najviac počas 9 mesiacov. Vzhľadom na to, že projekt sa začal realizovať v decembri 2019, kedy úrady PSVR začali len prijímať žiadosti zamestnávateľov o finančné príspevky na mentorované zapracovania a prax, tak do projektu boli zaradovaní UoZ až **v r. 2020**, v ktorom bolo do projektu zaradených 11 UoZ s čerpaním finančných prostriedkov vo výške 53 577 eur. V súvislosti s vyhlásením

mimoriadnej situácie a núdzového stavu z dôvodu COVID – 19, bolo **dňom 1. 4. 2020** MPSVR SR **pozastavené záväzkovanie** v rámci projektu. Uzatváranie dohôd bolo teda možné len v rámci troch prvých mesiacov roka 2020, čo ovplyvnilo aj štatistické ukazovatele počtu zaradených UoZ v rámci predmetného projektu a s tým súvisiacu aj výšku vyčerpaných finančných prostriedkov.

Projekt „Zosúladienie rodinného a pracovného života v BSK“

Projekt sa začal realizovať na území BSK v decembri 2019 a mal byť ukončený v auguste 2022. Cieľovou skupinou boli v tomto projekte UoZ s rodičovskými povinnosťami, resp. UoZ s dôrazom na osoby s problémami pri zosúladovaní pracovného a rodinného života, ktorí sú vedení v evidencii UoZ najmenej 3 mesiace a zároveň spĺňajú aspoň jednu z nasledujúcich podmienok:

- UoZ - žena s rodičovskými povinnosťami, ktorá sa stará o deti vo veku do 6 rokov (vrátane),
- UoZ - ktorý žije ako osamelá dospelá osoba s jednou alebo viacerými osobami odkázanými na jeho starostlivosť alebo starajúca sa aspoň o jedno dieťa pred skončením povinnej školskej dochádzky (§ 8 ods. 1 písm. g) zákona o službách zamestnanosti).

V roku 2020 bolo do projektu zapojených 8 UoZ a finančné prostriedky sa vyčerpali vo výške 43 628 eur. **Dňom 1. 4. 2020** bolo ministrom pozastavené záväzkovanie z dôvodu pandémie COVID – 19.

Projekt „Pracuj v školskej kuchyni“

Projekt sa začal realizovať v auguste 2019 a bol **ukončený v septembri 2020**. Cieľom projektu bolo zlepšenie postavenia UoZ na trhu práce, zvýšenie zamestnateľnosti a zamestnanosti UoZ, zníženie dlhodobej nezamestnanosti, podpora rozvoja miestnej a regionálnej zamestnanosti. Realizácia projektu prispela k zvýšeniu personálnych kapacít v školských kuchyniach v základných školách, ktoré zabezpečujú stravovacie služby. V rámci aktivity Podpora zamestnanosti a zamestnateľnosti UoZ išlo o poskytovanie finančných príspevkov na podporu vytvorenia pracovného miestav školskej kuchyni na dobu minimálne 6 mesiacov. V roku 2020 bolo do tohto projektu zaradených **48 UoZ**, čo je o 957 menej ako v roku 2019. V rámci projektu bolo v roku 2020 vyčerpaných 5 051 949 eur, čo je v porovnaní s rokom 2019 o 4 077 983 eur viac.

Projekt „Pomôž svojej obci“

Projekt začal v decembri 2019 a bol **ukončený v decembri 2020**. Cieľom projektu bola podpora a motivácia UoZ prostredníctvom komunitnej aktívnej činnosti pre obce. V decembri 2019 úrady PSVR začali prijímať žiadosti obcí. Záväzkovanie v rámci projektu bolo z rozhodnutia MPSVR SR od 1.4.2020 pozastavené z dôvodu vyhlásenia mimoriadnej situácie COVID 19. V roku 2020 bolo do projektu zaradených **1 227 UoZ** a čerpanie finančných prostriedkov bolo vo výške 1 016 838 eur.

„Projekt na podporu zamestnávania UoZ v odvetví poľnohospodárstva“

Projekt sa začal realizovať v júni 2020 a **má byť ukončený v decembri 2021**. Cieľom projektu je podpora vytvárania pracovných miest pre UoZ, najmä dlhodobo nezamestnaných UoZ a UoZ bez vzdelania a s nízkym vzdelaním v odvetví poľnohospodárstva. Hlavnou aktivitou projektu je poskytovanie príspevku zamestnávateľovi na úhradu preddavkov na poistné na povinné verejné zdravotné poistenie, poistného na sociálne poistenie a povinných príspevkov na starobné dôchodkové sporenie platených zamestnávateľom a zamestnancom. V rámci projektu ide o poskytnutie finančného príspevku zamestnávateľovi,

ktorý prijal do pracovného pomeru UoZ z oprávnenej cieľovej skupiny. Príspevok sa poskytuje mesačne, najdlhšie po dobu 6 mesiacov. Za rok 2020 bolo zaradených **50 UoZ** a čerpanie finančných prostriedkov bolo vo výške 20 257 eur.

Projekt "Pracuj, zmeň svoj život"

Projekt sa začal realizovať v septembri 2020 a **má byť ukončený v decembri 2021**. Cieľom projektu je zvýšiť zamestnateľnosť a zamestnanosť UoZ podporou vytvárania pracovných miest, aj v oblasti sociálnych služieb, ako i prostredníctvom samozamestnania.

Cieľovou skupinou sú UoZ podľa § 6 zákona o službách zamestnanosti, vedení v evidencii UoZ najmenej 1 mesiac. Oprávneným územím je celé územie SR. Projekt sa realizuje prostredníctvom **troch aktivít**:

Aktivita č. 1 Podpora SZČO

V rámci aktivity č. 1 ide o poskytovanie finančného príspevku na samozamestnanie UoZ, ktorí budú ako SZČO prevádzkovať SZČ v rôznych odvetviach. PM na samozamestnanie môže UoZ vytvoriť aj v odvetví poľnohospodárskej prvovýroby. Za vytvorenie pracovného miesta sa považuje začatie vykonávania SZČ a jej nepretržité vykonávanie najmenej dva roky. V tejto aktivite museli byť **do 4. 12. 2020** podané všetky žiadosti a **do konca roka 2020 poskytnuté príspevky zo strany úradov PSVR**.

V rámci uvedenej aktivity bolo 2 642 dohodnutých PM, čerpanie finančných prostriedkov bolo vo výške 14 713 239 eur.

Aktivita č. 2 Podpora zamestnávania prostredníctvom poskytovateľov sociálnych služieb

V rámci aktivity č. 2 ide o poskytovanie finančného príspevku zamestnávateľovi, ktorý prijal do pracovného pomeru UoZ z oprávnenej cieľovej skupiny, vedeného v evidencii UoZ najmenej 1 mesiac. Finančný príspevok sa poskytoval jednorazovo, na obdobie 9 mesiacov. V tejto aktivite museli byť **do 4. 12. 2020** podané všetky žiadosti a **do konca roka 2020 poskytnuté príspevky zo strany úradov**. Sociálne služby boli poskytnuté 2 423 UoZ a čerpanie finančných prostriedkov bolo vo výške 15 801 250 eur.

Aktivita č. 3 Podpora zamestnávania UoZ

V rámci aktivity ide o podporu zamestnávania UoZ z oprávnenej cieľovej skupiny spôsobom, že zamestnávateľovi, ktorý vytvorí pracovné miesto a obsadí ho takýmto UoZ, bude poskytnutý finančný príspevok na vytvorenie pracovného miesta. Hlavným cieľom Aktivita č. 3 je podpora vytvárania pracovných miest pre UoZ v rôznych odvetviach, zlepšiť postavenie UoZ na trhu práce a zvýšiť zamestnanosť podporou vytvárania pracovných miest. V tejto aktivite museli byť **do 4. 12. 2020** podané všetky žiadosti a **do konca roka 2020 poskytnuté príspevky zo strany úradov PSVR**. Finančný príspevok bol poskytnutý na zamestnávanie 2 607 UoZ, pričom bolo vyčerpaných 17 834 646 eur.

Aktivita č. 3 bola realizovaná prostredníctvom **dvoch opatrení**:

✓ Opatrenie č. 1

V rámci tohto opatrenia ide o poskytovanie finančného príspevku zamestnávateľovi, ktorý prijme do pracovného pomeru UoZ z oprávnenej cieľovej skupiny, ak pracovný pomer je dohodnutý v rozsahu najmenej polovice ustanoveného týždenného pracovného času: na dobu určitú, minimálne 6 mesiacov, bez povinnosti udržiavania pracovného miesta.

✓ Opatrenie č. 2

V rámci tohto opatrenia ide o poskytovanie finančného príspevku zamestnávateľovi, ktorý prijme do pracovného pomeru UoZ z oprávnenej cieľovej skupiny, ak pracovný pomer je dohodnutý v rozsahu najmenej polovice ustanoveného týždenného pracovného času, na dobu určitú, minimálne 9 mesiacov, s povinnosťou udržať pracovné miesto 3 mesiace.

❖ **NP realizované na základe národnej stratégie zamestnanosti, ktorých realizácia skončila v roku 2020:**

NP „Chceme byť aktívni na trhu práce (50+)“

NP sa realizoval od decembra 2015 **do decembra 2020**.

Cieľom bolo zlepšenie postavenia znevýhodnených UoZ podľa § 8 ods. 1 písm. b) zákona o službách zamestnanosti – občanov starších ako 50 rokov veku (ďalej len „UoZ vo veku 50+“), podporením ich zamestnateľnosti a zamestnanosti prostredníctvom poskytovania finančných príspevkov na podporu vytvorenia pracovného miesta v menej rozvinutých regiónoch. Finančný príspevok sa poskytoval zamestnávateľovi, ktorý na vytvorené PM prijal do pracovného pomeru znevýhodneného UoZ vo veku 50+, ak je pracovný pomer dohodnutý na dobu najmenej 12 mesiacov.

V roku 2020 prebiehalo **len dofinancovanie záväzkov**, nakoľko v septembri 2019 bola zastavená možnosť vytvárania záväzkov. V rámci projektu bolo v roku 2020 čerpaných 792 431 eur, čo je v porovnaní s rokom 2019 o 725 808 eur menej. NP bol z rozhodnutia MPSVR SR od 1.4.2020 pozastavený z dôvodu vyhlásenia mimoriadnej situácie COVID 19.

Projekt „Pomôž svojej obci“

Projekt začal v decembri 2019 a bol ukončený v decembri 2020. Cieľom projektu bola podpora a motivácia UoZ prostredníctvom komunitnej aktivačnej činnosti pre obce. V decembri 2019 úrady PSVR začali prijímať žiadosti obcí. Záväzkovanie v rámci projektu bolo z rozhodnutia MPSVR SR od 1.4.2020 pozastavený z dôvodu vyhlásenia mimoriadnej situácie COVID 19. V roku 2020 bolo do projektu zaradených **1 227 UoZ** a čerpanie finančných prostriedkov bolo vo výške 1 016 838 eur.

Projekt „Pracuj v školskej kuchyni“

Projekt sa realizoval augusta 2019 do septembra 2020. Cieľom projektu bolo zlepšenie postavenia UoZ na trhu práce, zvýšenie zamestnateľnosti a zamestnanosti UoZ, zníženie dlhodobej nezamestnanosti, podpora rozvoja miestnej a regionálnej zamestnanosti. Realizácia projektu prispela k zvýšeniu personálnych kapacít v školských kuchyniach v základných školách, ktoré zabezpečujú stravovacie služby. Projekt sa realizoval od augusta 2019. V rámci aktivity Podpora zamestnanosti a zamestnateľnosti UoZ, išlo o poskytovanie finančných príspevkov na podporu vytvorenia pracovného miesta v školskej kuchyni na dobu minimálne 6 mesiacov. V roku 2020 bolo do tohto projektu zaradených 48 UoZ, čo je o 957 menej ako v roku 2019. V rámci projektu bolo v roku 2020 vyčerpaných 5 051 949 eur, čo je v porovnaní s rokom 2019 o 4 077 983 eur viac.

❖ **NP na základe národnej stratégie zamestnanosti, ktorých realizácia sa začala v roku 2020:**

Národný projekt „Podpora zamestnanosti“

Cieľom NP je podpora mobility pre občanov, ktorí boli UoZ a ktorí si našli zamestnanie, ako i zvyšovanie zamestnateľnosti znevýhodnených UoZ, podpora udržiavania pracovných návykov, aktivácia znevýhodnených UoZ, podpora dobrovoľníckej činnosti a rozvoj miestnej a regionálnej zamestnanosti.

NP sa realizuje prostredníctvom dvoch aktivít:

Aktivita č. 1 Podpora znevýhodnených UoZ k uplatneniu sa na trhu práce - prostredníctvom poskytovania **štyroch typov** príspevkov určených na stimuláciu záujmu zamestnávateľov o zamestnávanie znevýhodnených UoZ:

- Príspevok na podporu zamestnávania znevýhodnených UoZ,

- Príspevok na podporu rozvoja miestnej a regionálnej zamestnanosti,
- Príspevok na aktivačnú činnosť formou menších obecných služieb pre obec alebo formou menších služieb pre samosprávny kraj,
- Príspevok na aktivačnú činnosť formou dobrovoľníckej služby.

- **Príspevok na podporu zamestnávania ZUoZ**

Úrad PSVR môže poskytnúť príspevok na podporu zamestnávania ZUoZ zamestnávateľovi, ktorý na vytvorené pracovné miesto prijme do pracovného pomeru znevýhodneného UoZ, vedeného v evidencii UoZ najmenej 3 mesiace, ak pracovný pomer je dohodnutý najmenej v rozsahu polovice ustanoveného týždenného pracovného času a ak o príspevok písomne požiada. Príspevok sa poskytuje na úhradu časti celkovej ceny práce zamestnanca najdlhšie počas 12 kalendárnych mesiacov; na znevýhodneného UoZ vedeného v evidencii UoZ najmenej 24 mesiacov sa príspevok poskytuje najdlhšie počas 24 kalendárnych mesiacov. Zamestnávateľ je povinný zachovať vytvorené PM, najmenej v rozsahu zodpovedajúcom polovici dohodnutého obdobia poskytovania príspevku.

V súvislosti s vyhlásením mimoriadnej situácie a núdzového stavu z dôvodu COVID – 19 bolo dňom 1. 4. 2020 zo strany MPSVR SR zastavené záväzkovanie. V roku 2020 týmto príspevkom **neboli podporení žiadni zamestnanci** a nečerpali sa finančné prostriedky.

- **Príspevok na podporu rozvoja miestnej a regionálnej zamestnanosti**

Úrad PSVR môže poskytnúť príspevok zamestnávateľovi, ktorý na vytvorené pracovné miesto prijme do pracovného pomeru na určitú dobu znevýhodneného UoZ, ktorým je občan starší ako 50 rokov veku alebo občan, ktorý dosiahol vzdelanie nižšie ako stredné odborné vzdelanie, vedený v evidencii UoZ najmenej 3 mesiace, alebo občan vedený v evidencii UoZ najmenej 12 po sebe nasledujúcich mesiacov, ak je pracovný pomer dohodnutý najmenej v rozsahu polovice ustanoveného týždenného pracovného času. Príspevok možno poskytnúť iba zamestnávateľovi, ktorým je obec, samosprávny kraj alebo právnická osoba, ktorej zakladateľom alebo zriaďovateľom je obec alebo samosprávny kraj. Príspevok sa poskytuje najviac počas deviatich kalendárnych mesiacov, bez možnosti jeho opakovaného poskytovania na zamestnávanie toho istého zamestnanca počas obdobia dvoch rokov bezprostredne nasledujúcich po skončení pracovného pomeru.

V súvislosti s vyhlásením mimoriadnej situácie a núdzového stavu z dôvodu COVID - 19, bolo dňom **1. 4. 2020 zo strany MPSVR SR pozastavené záväzkovanie**. V roku 2020 týmto príspevkom **neboli podporení žiadni zamestnanci** a nečerpali sa finančné prostriedky.

- **Príspevok na aktivačnú činnosť formou menších obecných služieb pre obec alebo formou menších služieb pre samosprávny kraj**

V rámci uvedeného projektu sa poskytuje príspevok na úhradu časti nákladov, ktoré súvisia s vykonávaním menších obecných služieb pre obec alebo menších služieb pre samosprávny kraj. V roku 2020 bolo na aktivačnú činnosť umiestnených **2 378 dlhodobo nezamestnaných** UoZ, poberateľov dávky v hmotnej núdzi a príspevkov k dávke. Výška čerpaných finančných prostriedkov bola 173 920 eur.

- **Príspevok na aktivačnú činnosť formou dobrovoľníckej služby**

V rámci uvedeného projektu sa poskytuje príspevok právnickej osobe alebo fyzickej osobou na úhradu časti nákladov, ktoré súvisia s vykonávaním dobrovoľníckej služby. Príspevok je určený na úhradu časti nákladov potrebných na kvalifikované vykonávanie a prevádzku dobrovoľníckej služby, na úrazové poistenie UoZ, na úhradu poplatku za doklad preukazujúci zdravotnú spôsobilosť UoZ, na úhradu časti nákladov na osobné ochranné pracovné

prostriedky, pracovné náradie a ďalších nákladov, ktoré súvisia s vykonávaním dobrovoľníckej činnosti a na úhradu časti celkovej ceny práce zamestnanca, ktorý organizuje dobrovoľnícku službu. Počas vykonávania dobrovoľníckej služby, úrad PSVR poskytuje UoZ paušálny príspevok vo výške sumy životného minima poskytovaného jednej plnoletej fyzickej osobe na úhradu nevyhnutných výdavkov na stravovanie, ubytovanie a výdavkov na cestovné z miesta jeho trvalého pobytu alebo prechodného pobytu do miesta vykonávania dobrovoľníckej služby. V roku 2020 bolo na aktivačnú činnosť formou dobrovoľníckej služby **zaradených 1 502 UoZ**. Celkový príspevok bol čerpaný vo výške 679 499 eur.

Aktivita č. 2 Podpora pracovnej mobility

prostredníctvom poskytovania troch typov príspevkov:

- Príspevok na dochádzku za prácou.
- Príspevok na podporu mobility za prácou.
- Príspevok na presťahovanie za prácou.

- **Príspevok na dochádzku za prácou (§ 54)**

Príspevok sa poskytuje mesačne na úhradu časti cestovných výdavkov na dochádzku z miesta trvalého pobytu alebo z miesta prechodného pobytu zamestnanca do miesta výkonu zamestnania uvedeného v pracovnej zmluve a späť. V roku 2020 poberalo príspevok **3 865 osôb**. Celková suma poskytnutých príspevkov bola 548 338 eur.

- **Príspevok na podporu mobility za prácou (§ 54)**

Príspevok na podporu mobility za prácou sa poskytuje na úhradu časti výdavkov na bývanie súvisiacich so zmenou pobytu v súvislosti so získaním zamestnania najmenej na šesť mesiacov zamestnancovi, ktorý bol UoZ vedeným v evidencii UoZ najmenej 3 mesiace a ktorý bol vyradený z evidencie UoZ z dôvodu podľa § 36 ods. 1 písm. a), ak o príspevok písomne požiada najneskôr do 3 mesiacov odo dňa vyradenia z evidencie UoZ. V roku 2020 bol príspevok poskytnutý **66 osobám**. Celková suma poskytnutých príspevkov bola 39 361 eur.

- **Príspevok na presťahovanie za prácou (§ 54)**

V súvislosti so získaním zamestnania sa príspevok na presťahovanie za prácou poskytuje UoZ ako náhrada časti preukázaných výdavkov na presťahovanie a výdavkov súvisiacich so zmenou trvalého pobytu do nového trvalého pobytu na území Slovenskej republiky. V roku 2020 bol príspevok poskytnutý **38 osobám**. Celková suma poskytnutých príspevkov bola 27 432 eur. Záväzkovanie príspevkov v rámci NP, ktoré majú fakultatívny charakter, bolo pozastavené od 1. 4.2020 z dôvodu COVID -19, okrem príspevku na **aktivačnú činnosť** formou dobrovoľníckej služby, u ktorého bolo spustené **opätovné záväzkovanie od 1.6.2020**.

„Projekt na podporu zamestnávania UoZ v odvetví poľnohospodárstva“

Projekt sa začal realizovať v júni 2020 a **má byť ukončený v decembri 2021**. Cieľom projektu je podpora vytvárania pracovných miest pre UoZ, najmä dlhodobo nezamestnaných UoZ a UoZ bez vzdelania a s nízkym vzdelaním v odvetví poľnohospodárstva. Hlavnou aktivitou projektu je poskytovanie príspevku zamestnávateľovi na úhradu preddavkov na poistné na povinné verejné zdravotné poistenie, poistného na sociálne poistenie a povinných príspevkov na starobné dôchodkové sporenie platených zamestnávateľom a zamestnancom. V rámci projektu ide o poskytnutie finančného príspevku zamestnávateľovi, ktorý prijal do pracovného pomeru UoZ z oprávnenej cieľovej skupiny. Príspevok sa poskytuje mesačne, najdlhšie po dobu 6 mesiacov. **Za rok 2020** bolo **zaradených 50 UoZ** a čerpanie finančných prostriedkov bolo vo výške 20 257 eur.

Projekt "Pracuj, zmeň svoj život"

Projekt sa začal realizovať v septembri 2020 a **má byť ukončený v decembri 2021**. Cieľom projektu je zvýšiť zamestnateľnosť a zamestnanosť UoZ podporou vytvárania pracovných miest, aj v oblasti sociálnych služieb, ako i prostredníctvom samozamestnania.

Cieľovou skupinou sú UoZ podľa § 6 zákona o službách zamestnanosti, vedení v evidencii UoZ najmenej 1 mesiac. Oprávneným územím je celé územie SR. Projekt sa realizuje prostredníctvom **troch aktivít**:

- **Aktivita č. 1 Podpora SZČO**

V rámci aktivity č. 1 ide o poskytovanie finančného príspevku na samozamestnanie UoZ, ktorí budú ako SZČO prevádzkovať SZČ v rôznych odvetviach. PM na samozamestnanie môže UoZ vytvoriť aj v odvetví poľnohospodárskej prvovýroby. Za vytvorenie pracovného miesta sa považuje začatie vykonávania SZČ a jej nepretržité vykonávanie najmenej dva roky. V tejto aktivite museli byť **do 4. 12. 2020** podané všetky žiadosti a do konca roka 2020 poskytnuté príspevky zo strany úradov PSVR.

V rámci uvedenej aktivity bolo 2 642 dohodnutých PM, čerpanie finančných prostriedkov bolo vo výške 14 713 239 eur.

- **Aktivita č. 2 Podpora zamestnávania prostredníctvom poskytovateľov sociálnych služieb**

V rámci aktivity č. 2 ide o poskytovanie finančného príspevku zamestnávateľovi, ktorý prijal do pracovného pomeru UoZ z oprávnenej cieľovej skupiny, vedeného v evidencii UoZ najmenej 1 mesiac. Finančný príspevok sa poskytoval jednorazovo, na obdobie 9 mesiacov. V tejto aktivite museli byť **do 4. 12. 2020** podané všetky žiadosti a do konca roka 2020 poskytnuté príspevky zo strany úradov. Sociálne služby boli poskytnuté **2 423 UoZ** a čerpanie finančných prostriedkov bolo vo výške 15 801 250 eur.

- **Aktivita č. 3 Podpora zamestnávania UoZ**

V rámci aktivity ide o podporu zamestnávania UoZ z oprávnenej cieľovej skupiny spôsobom, že zamestnávateľovi, ktorý vytvorí PM a obsadí ho takýmto UoZ, bude poskytnutý finančný príspevok na vytvorenie pracovného miesta. Hlavným cieľom Aktivity č. 3 je podpora vytvárania pracovných miest pre UoZ v rôznych odvetviach, zlepšiť postavenie UoZ na trhu práce a zvýšiť zamestnanosť podporou vytvárania pracovných miest. V tejto aktivite museli byť **do 4. 12. 2020** podané všetky žiadosti a do konca roka 2020 poskytnuté príspevky zo strany úradov PSVR. Finančný príspevok bol poskytnutý na zamestnávanie **2 607 UoZ**, pričom bolo vyčerpaných 17 834 646 eur.

Aktivita č. 3 bola realizovaná prostredníctvom **dvoch opatrení**:

- ✓ **Opatrenie č. 1**

V rámci tohto opatrenia ide o poskytovanie finančného príspevku zamestnávateľovi, ktorý prijme do pracovného pomeru UoZ z oprávnenej cieľovej skupiny, ak pracovný pomer je dohodnutý v rozsahu najmenej polovice ustanoveného týždenného pracovného času, na dobu určitú, minimálne 6 mesiacov, bez povinnosti udržiavania pracovného miesta.

- ✓ **Opatrenie č. 2**

V rámci tohto opatrenia ide o poskytovanie finančného príspevku zamestnávateľovi, ktorý prijme do pracovného pomeru UoZ z oprávnenej cieľovej skupiny, ak pracovný pomer je dohodnutý v rozsahu najmenej polovice ustanoveného týždenného pracovného času, na dobu určitú, minimálne 9 mesiacov, s povinnosťou udržať pracovné miesto 3 mesiace.

Podporu tvorby pracovných miest sekundárne ovplyvnili aj nasledujúce aktivity:

Na ekonomickú aktivitu negatívne vplývali zavedené opatrenia na zamedzenie šírenia koronavírusu. Slovenský podnikateľský sektor a slovenská ekonomika čelila v priebehu roka 2020 rozpadu dodávateľsko-odberateľského reťazca s dôsledkom prepadu daňových a odvodových príjmov do rozpočtu verejnej správy. Tento vývoj negatívne poznačil stav ekonomiky. V kontexte aktuálnych priamych i nepriamych negatívnych vplyvov na situáciu v SR je nevyhnutné sa neodkladne zamerať na **odstraňovanie neopodstatnených regulačných a finančných bariér, byrokracie, nákladového a časového zaťaženia, zabezpečenie stability a predvídavosti podnikateľského prostredia.**

K tomu výrazným spôsobom dopomohlo schválenie tzv. **Lex Korony** v skrátanom legislatívnom konaní, ktorá obsahuje najväčší balík opatrení na zlepšenie podnikateľského prostredia a zníženie administratívneho zaťaženia doposiaľ. Hlavnou prioritou Ministerstva hospodárstva SR (MH SR) je v spolupráci s ostatnými rezortmi realizovať ďalšie opatrenia na zlepšenie podnikateľského prostredia.

Dňa 21.7.2020 nadobudol účinnosť zákon č. 198/2020 Z. z., ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v súvislosti so zlepšovaním podnikateľského prostredia zasiahnutým opatreniami na zamedzenie šírenia nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19. Do znenia zákona bol premietnutý balík **115-tich opatrení** z dielne rezortu hospodárstva, nazývaný aj „**Lex Korona**“, ktorý **predstavuje najväčší balík na zlepšenie podnikateľského prostredia a zníženie administratívneho zaťaženia v modernej histórii Slovenska.**

MH SR pripravilo **návrh univerzálneho systému pomoci**, ktorým by bolo možné zo strany štátu doručiť týmto subjektom systémovú, spravodlivú a jednotnú pomoc, aby jednotlivé rezorty mohli dotácie poskytovať jednoducho, rýchlo a efektívne. Tento systém pomoci by sa vzťahoval na všetky fyzické, aj právnické osoby, od mikro až po veľké podniky a bol by dostatočne flexibilný na to, aby mohol byť využiteľný v každej krízovej situácii v budúcnosti, nielen počas COVID-19. Za účelom zmiernenia ekonomických dopadov pandémie **štát poskytol podnikateľom viacero druhov pomoci** ako napr. rôzne finančné príspevky od štátu, zmeny v daniach, clách a lehotách, dočasná ochrana podnikateľov, zmeny v termínoch platenia odvodov, dotácie na nájomné, úverové programy a záruky, banková oblasť a rozpočtové pravidlá. Pandémia COVID-19 a spolu s ňou prijaté opatrenia, akými boli zatvorenie podnikov, obchodov a služieb, výrazne až existenčne zasiahli podnikateľov. V záujme minimalizácie negatívnych dôsledkov pandémie parlament schválil novelu **zákona o mimoriadnych opatreniach v justícii** v súvislosti so šírením ochorenia COVID-19 o dočasnej ochrane podnikateľov. Podnikatelia, ktorí splnia podmienky a požiadajú o pomoc sa vyhnú konkurzu, exekúciám, výkonu záložného práva a novela tiež priniesla zákaz vypovedať nájom pre neplatenie nájomného z dôvodu pandémie COVID-19.

V gescii MH SR bola prijatá forma pomoci „**Dotácia na nájomné**“, ktorej cieľovou skupinou je nájomca. Dotácia je poskytovaná vždy za dni obdobia sťaženého užívania, ktoré vychádza z opatrení zo strany štátu. Podnikatelia pôsobiaci v doprave mohli požiadať aj o dotáciu na **kompensáciu ekonomickej straty prevádzkovateľov osobitnej pravidelnej dopravy a príležitostnej dopravy** vyvolanej šírením ochorenia COVID-19. Je zameraná na náhradu poklesu tržieb, o ktoré prišiel podnik v období, v ktorom mal významne sťažené podmienky vykonávať svoju podnikateľskú činnosť. Podnikatelia tiež mohli požiadať o zvýhodnené úvery zo Slovenskej záručnej a rozvojovej banky (SZRB). Finančná pomoc bola poskytovaná vo forme **záruky za úver a úhrady úrokov z úveru**. Svoj špeciálny projekt na pomoc podnikateľom spustila aj Eximbanka. Slovak Investment Holding spolu s finančnými inštitúciami pripravili v priebehu roka 2020 finančný nástroj „**0 záruka**“. Táto záruka

poskytuje získanie zvýhodnených preklenovacích úverov pre MSP, ktoré za predpokladu udržania zamestnanosti môžu byť kombinované aj s úrokovou dotáciou na zníženie úrokových sadzieb. Cieľom je pomôcť MSP vysporiadať sa s finančnými ťažkosťami spôsobenými súčasnou situáciou a udržať pracovné miesta napriek krízovej situácii.

V priebehu roka 2020 sa podarilo aj naďalej plniť **opatrenia na zlepšenie podnikateľského prostredia z predchádzajúcich troch balíčkov** i napriek skutočnosti, že ide o prierezovú tému. **Antibyrokratické balíčky** (prvý v júni 2017 s 35 opatreniami, druhý v máji 2018 s 23 opatreniami a 5 analýzami a tretí vo februári 2019 s 37 opatreniami) definovali **ročnú úsporu takmer 95 mil. eur**. Z balíčkov I. až III., ktoré obsahovali spolu 94 opatrení, bolo ku koncu roka 2020 celkovo splnených spolu 70 opatrení, 7 je ešte v plnení a 17 je nespĺnených.

Operačný program Integrovaná infraštruktúra 2014 – 2020 (ďalej len „OPII“) je svojím charakterom v porovnateľnej kategórii ako Operačný program Kvalita životného prostredia, t. j. vytváranie podmienok pre tvorbu nových, resp. stabilizáciu existujúcich pracovných miest zamestnávateľmi, ktorí participujú na projektoch financovaných z OPII a finančného nástroja CEF (Nástroj na prepojenie Európy), je len sekundárnym výsledkom. Uvedené potvrdzuje aj skutočnosť, že v rámci OPII neboli na programovej ani projektovej úrovni zavedené merateľné ukazovatele, prostredníctvom ktorých by bolo možné monitorovať a vykazovať vytvorené PM (či už dočasné alebo trvalé). Ide najmä o stavebné spoločnosti zamerané na výstavbu dopravnej infraštruktúry, strojárské spoločnosti zamerané na výrobu a modernizáciu železničných koľajových vozidiel, dráhových vozidiel mestských dráh (trolejbusy a električky) a súvisiacich technológií. Budovanie dopravnej infraštruktúry prispieva k udržateľnosti zamestnanosti v stavebnom sektore, to je však taktiež sekundárny výsledok implementácie projektov OPII. Predmetné konštatovanie sa opiera aj o analýzy renomovaných inštitúcií ako napr. Európska investičná banka.

Investície smerujúce do výstavby dopravnej infraštruktúry síce nemusia bezprostredne významne zvyšovať zamestnanosť v krátkom období po ukončení realizácie projektu, ale výstavba novej a skvalitňovanie existujúcej infraštruktúry vytvára podmienky na potenciálny prílev zahraničných investícií, zvyšovanie mobility pracovnej sily a celkový rozvoj daného regiónu, čo z dlhodobého hľadiska môže mať pre ekonomiku oveľa väčší pozitívny efekt ako okamžité krátkodobé zvýšenie zamestnanosti.

Na rozvoj dopravnej infraštruktúry je však potrebné nazerať prostredníctvom multiplikačných efektov, keďže výstavba a modernizácia dopravnej infraštruktúry predstavuje nástroj na podporu hospodárskeho rastu, tvorby nových PM a zvyšovania konkurencieschopnosti štátu a jeho regiónov. Z pohľadu rozvoja dopravného sektora Slovenskej republiky vo vzťahu k potenciálnym zahraničným investorom sú kladené vysoké požiadavky na infraštruktúrnú dostupnosť, kvalitu dopravnej infraštruktúry a pod., v okolí potenciálnych investícií (priemyselné závody a pod.). Je teda zrejmé, že zlepšenie uvedených parametrov má na zamestnanosť v Slovenskej republike priamy vplyv.

Napriek tomu, že cieľom projektov implementovaných z OPII nie je primárne zvyšovanie zamestnanosti, k tvorbe pracovných miest, resp. ich stabilizácii môže dôjsť predovšetkým vo fáze samotnej realizácie dopravných projektov, keď zhotoviteľ najmä pri veľkých infraštruktúrnych projektoch, akými sú napr. výstavba nových úsekov diaľnic a rýchlostných ciest či modernizácia železničných koridorov, môže využiť na realizáciu stavebných prác okrem vlastných kapacít taktiež voľné stavebné kapacity na trhu. Zväčša ide o menšie až stredne veľké podnikateľské subjekty, ktoré realizujú výkon prác pre hlavného zhotoviteľa formou subdodávky.

K parciálnemu zvýšeniu zamestnanosti môže dôjsť aj po ukončení realizácie niektorých typov projektov vplyvom ich uvedenia do prevádzky. Ako príklad je možné uviesť strediská správy a údržby (ďalej len „SSÚ“) diaľnic a rýchlostných ciest, ktorých počet sa postupne rozširuje v závislosti od dobudovania novej cestnej infraštruktúry. Pracovníci SSÚ sa podieľajú na zabezpečení celoročnej prevádzky a letnej a zimnej údržby jednotlivých úsekov diaľnic a rýchlostných ciest patriacich do pôsobnosti jednotlivých SSÚ.

V súčasnosti sa významná časť stavebných prác pri výstavbe a modernizácii dopravnej infraštruktúry pripravuje, resp. uskutočňuje taktiež v regiónoch so zvýšenou mierou nezamestnanosti, resp. so zvýšeným podielom osôb bez dostatočnej kvalifikácie (Prešovský samosprávny kraj, Banskobystrický samosprávny kraj). **Preto existuje reálny predpoklad, že uvedené investície podporia priamo alebo aj nepriamo tvorbu pracovných miest.**

Aktivity zamerané na ochranu **životného prostredia** prispievajú k tvorbe pracovných miest najmä **sekundárne** ako súčasť iných opatrení (napr. v energetickej politike, poľnohospodárskej politike a pod.).

2. Inovácie ako nástroj podpory zamestnanosti

*V rámci tejto oblasti národnej stratégie zamestnanosti boli prijaté **3 strategické úlohy**, pri plnení ktorých vykazujeme za rok 2020 nasledujúci stav.*

Podpora výskumno-vývojových a inovačných aktivít realizovaná v gescii MH SR v rámci OPII (časť Výskum a inovácie) nie je primárne a priamo zameraná na tvorbu nových pracovných miest alebo pracovných miest pre znevýhodnené skupiny na trhu práce, avšak v relevantných výzvach, ktoré svojim zameraním a charakterom oprávnených aktivít predpokladajú možnosť ich vytvorenia, MH SR pristúpilo k posúdeniu príspevku projektu k dosahovaniu špecifických cieľov OP II prostredníctvom **hodnotiaceho kritéria na základe princípu „Value for Money“**. V prípade týchto výziev do výpočtu hodnoty „Value for Money“ vstupuje ukazovateľ „Cena pracovného miesta“ (ďalej len „CPM“), ktorý zohľadňuje hodnotu vytvoreného pracovného miesta a hodnotu vytvoreného pracovného miesta pre osobu zo znevýhodnených skupín vo vzťahu k celkovým oprávneným výdavkom projektu. Na základe dosiahnutej hodnoty CPM sú projektu v rámci hodnotiaceho kritéria pridelené body podľa stanovených limitov. **V roku 2020 MH SR ako sprostredkovateľský orgán pre OP II vyhlásilo 3 výzvy**, v rámci ktorých bol resp. bude posudzovaný príspevok projektov k dosahovaniu špecifických cieľov OP II aj prostredníctvom dosiahnutej hodnoty CPM.

Skutočné vytváranie pracovných miest na úrovni podporených projektov je monitorované prostredníctvom merateľných ukazovateľov projektu. Na základe projektov zazmluvnených k 31.12.2020 možno očakávať, že prostredníctvom OP II – časť VaI v gescii MH SR **bude vytvorených a obsadených celkovo 2031 pracovných miest, z toho 665 pracovných miest pre znevýhodnené skupiny, pričom v rámci projektov, ktoré boli k 31.12.2020 ukončené, bolo reálne vytvorených 1307 pracovných miest, z toho 467 pracovných miest bolo vytvorených pre znevýhodnené skupiny.**

V rámci OP II sa ďalej navrhla séria systémových opatrení zameraných na zabezpečenie rastu a zvyšovania konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov (MSP). Tieto **opatrenia prispievajú k plneniu jednotlivých bodov Národnej stratégie zamestnanosti SR do roku 2020** najmä v oblastiach podpory tvorby pracovných miest a rozvoja inovácií ako nástroja

podpory zamestnanosti v prostredí MSP. Podpora tvorby pracovných miest je súčasťou aj schém a programov na podporu MSP, ktoré realizuje Slovak Business Agency (SBA). MSP sú najväčším zamestnávateľom v národnom hospodárstve, tvoria neustále vysoký podiel na zamestnanosti v podnikovej ekonomike a na celkovej zamestnanosti v hospodárstve SR, preto opatrenia zamerané na ich podporu a rozvoj vedú jednoznačne ku generovaniu nových pracovných miest.

SBA v rámci Prioritných osí 3 a 4 OP Výskum a Inovácie zlúčený s OP II realizuje dva veľké národné projekty na území celej SR, v rámci ktorých sa vykonávajú aktivity na podporu MSP s predpokladaným priamym vplyvom na tvorbu pracovných miest, a to:

- **Národné podnikateľské centrum v Bratislave s územnou pôsobnosťou pre celý Bratislavský samosprávny kraj**
- **Národné podnikateľské centrum v regiónoch SR**

Zároveň je SBA partnerom národného projektu **Podpora internacionalizácie MSP**.

SBA v rámci Prioritných osí 11 a 12 OP II realizuje taktiež národný projekt „Monitoring podnikateľského prostredia v súlade s uplatňovaním princípu „Think Small First“, ktorého hlavným cieľom je zabezpečiť komplexné informácie o podnikateľskom prostredí v SR s dôrazom na princípy Small Business Act for Europe (SBAfE) a podklady k uplatňovaniu princípu „Think Small First“ v podmienkach SR, ktorý odporúča systematicky zohľadňovať záujmy malých a stredných podnikov v legislatívnom procese a pri tvorbe stratégií a politík tak, aby sa posilnila ich konkurencieschopnosť. Aplikáciu princípu „Think Small First“ sa SBA snaží docieľiť aj prostredníctvom svojho Centra lepšej regulácie, právno-analytického odboru, ktorý sa v legislatívnom procese snaží presadzovať záujmy MSP a vytvárať tak priestor na ich rast a s ním spojenú zamestnanosť.

Všetky projekty sú zamerané na podporu a tvorbu nových pracovných miest, či už priamo alebo nepriamo, a to najmä podporou cieľových skupín vrátane znevýhodnených skupín.

SBA tiež realizuje schémy a programy na podporu MSP s predpokladaným priamym vplyvom na tvorbu pracovných miest, a to:

- Program a schéma na podporu startupov
- Podpora úspešnej podnikateľskej praxe a výchovy k podnikaniu
- Podpora internetovej ekonomiky
- Mikropôžičkový program
- Schéma na podporu rodinného podnikania

SBA podporuje tvorbu pracovných miest aj prostredníctvom svojich medzinárodných projektov, ako napr. Enterprise Europe Network, INNO INDUSTRY, V4 Network on Entrepreneurship, THINGS+, ROB-SME, a mnohé iné. V realizovaných opatreniach SBA pokračuje aj naďalej a zároveň intenzívne pracuje aj na ďalších nástrojoch v rámci prípravy programového obdobia 2020+ a tiež v rámci štátneho rozpočtu (napr. vo forme schémy a programu na podporu podnikateľského vzdelávania).

Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu (SARIO) v rámci prioritnej osi 11, investičnej priority 3b, špecifického cieľa 11.2 zameraného na nárast internacionalizácie MSP a využívania možností jednotného trhu EÚ, Operačného programu II, realizuje pre cieľovú skupinu MSP **Národný projekt „Podpora internacionalizácie MSP“**. Hlavným cieľom národného projektu je posilnenie internacionalizačných kapacít MSP vrátane prezentácie podnikateľského potenciálu a poskytnutia bezplatných prezentačných, kooperačných

a poradenských služieb MSP za účelom zvýšenia ich zapojenia sa do medzinárodnej spolupráce. Týmto projektom SARIO prispieva k zabezpečeniu rastu a zvyšovaniu konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov v zahraničnej konkurencii a nepriamo i k tvorbe nových pracovných miest. Projekt bude realizovaný do októbra 2023.¹

Jedným z cieľov zákona č. 57/2018 Z. z. o regionálnej investičnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov je **podpora investícií, ktoré prinášajú pridanú hodnotu, smerujú do oblastí inteligentného priemyslu a prinášajú činnosti v oblasti výskumu a vývoja. Investičné zámery tohto typu sa prirodzene prejavujú na tvorbe „lepšie platených kvalifikovaných pracovných miest“.**

V roku 2020 bolo podporených niekoľko investičných zámerov sledujúcich uvedený cieľ. Išlo o investičné zámery spoločností FTE automotive Slovakia s.r.o. (Prešov) a MAHLE Behr Senica s.r.o. (Senica). Obe spoločnosti upevnili svoje pôsobenie v SR prostredníctvom zriadenia technologických centier, ktoré sú primárne zamerané na činnosti výskumu a vývoja. Investície budú vytvárať vysokoškvalifikované pracovné miesta.

Centrum podnikových služieb zamerané na IT riešenia budúcej generácie zriadi v Košiciach Visma Labs s.r.o. Investičný zámer spĺňa podmienky tzv. prioritných oblastí a vytvorí vysokoškvalifikované pracovné miesta v IT sektore.

V priemyselnej výrobe bola schválená investičná pomoc aj pre VOLKSWAGEN SLOVAKIA, a.s. v Martine. Všetky obstarané technológie budú smerovať do oblastí inteligentného priemyslu a budú vytvorené vysokoškvalifikované pracovné miesta.

Do najmenej rozvinutých okresov smeruje šesť investičných zámerov, ktoré plánujú s investíciou 58,9 mil. eur a vytvorením viac ako 300 nových pracovných miest. Išlo o investície KAMAX Fasteners s.r.o., Oerlikon Balzers Coating Slovakia s. r. o., SLADOVNĽA a.s., V+S Welding, s.r.o., SWEP Slovakia, s.r.o. a CHARVÁT STROJÁRNE a.s.

- Uzavreté investičné projekty – v roku 2020 uzatvorila agentúra SARIO **15 investičných projektov**, ktorých realizácia má potenciál vytvoriť takmer **2 900 nových priamych pracovných miest** a sumárna výška investícií by mala dosiahnuť okolo **697 mil. eur**. V 3 prípadoch išlo o zriadenie nových prevádzok a až v 12 prípadoch o expanzné projekty.
- V roku 2020 agentúra SARIO úspešne **ukončila v okresoch východného Slovenska 6 investičných projektov** (z toho až 5 v najmenej rozvinutých okresoch) a v okresoch stredného Slovenska 2 projekty (z toho 1 v najmenej rozvinutých okresoch).
- Na atraktivitu slovenského podnikateľského prostredia poukazuje aj **počet aktívnych, resp. rozpracovaných investičných projektov. K 31. decembru 2020 mala agentúra SARIO zaregistrovaných a rozpracovaných 64 investičných projektov v celkovom objeme takmer 5,92 mld. eur a s potenciálom vytvoriť viac ako 31 200 nových pracovných miest.**
- Ku koncu roka 2020 evidovala agentúra SARIO rozpracovaných **32 investičných projektov, pri ktorých investori okrem iného zvažujú aj najmenej rozvinuté okresy (50% z celkového počtu).** Tieto investície, v odhadovanej výške 4,68 mld. eur, majú potenciál vytvoriť až **26 300 nových pracovných miest.**

¹ Európska komisia rozhodla s účinnosťou od 13. 12. 2019 o schválení zlúčenia operačného programu Integrovaná infraštruktúra (OPII) s operačným programom Výskum a inovácie (OP VaI). Z tohto dôvodu od tohto dátumu SARIO realizuje Národný projekt prostredníctvom Operačného programu Integrovaná infraštruktúra.

Vývoj počtu ukončených investičných projektov

k 31.12.	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Počet ukončených projektov	25	23	29	33	26	39	15
Potenciál ukončených projektov	170 mil. eur investície 4 600 nových priamych miest	1,74 mld. eur investície (z toho JLR 1,4 mld. eur) 7 400 nových priamych miest (z toho JLR 2 800 miest)	930 mil. eur investície 7 500 nových priamych miest	492 mil. eur investície 9 000 nových priamych miest	319 mil. eur investície 4 180 nových priamych miest	286 mil. eur investície 4 006 nových priamych miest	697 mil. eur investície 2 893 nových priamych miest

Počet úspešne uzavretých investičných projektov v roku 2020 podľa regiónu realizácie

V roku 2020	BA kraj	TT kraj	TN kraj	NR kraj	BB kraj	ZA kraj	PO kraj	KE kraj
Počet ukončených projektov (z toho podiel na celkovom počte v %)	3 20%	4 27%	0	0	1 6,5%	1 6,5%	4 27%	2 13%
	ZÁPAD SR				STRED SR		VÝCHOD SR	
	7 47%				2 13%		6 40%	

SARIO napreduje v stanovenom ciele realizovať projekty s vyššou pridanou hodnotou a rozvíjať tak regióny s vyššou nezamestnanosťou. Tento cieľ sa podarilo plniť aj v roku 2020 a to aj napriek neistote a ekonomickej kríze spojenjej s pandémiou COVID-19.

Výsledkom tohto úsilia je **7 úspešne ukončených investičných projektov s vyššou pridanou hodnotou**. Z tohto počtu evidujeme 2 projekty z kategórie technologických centier (Mahle Behr a InoBat), 2 projekty centier podnikových služieb (Marelli a Arval). Navyše evidujeme po jednom úspešnom projekte z kategórie IKT centier (THQ Nordic), vysoko sofistikovanej výroby (Volkswagen) a jeden projekt priemyselnej výroby, ktorého realizácia zahŕňa aj výskumno-vývojové aktivity (V+S Welding). V porovnaní s minulými rokmi je počet takýchto projektov v absolútnom vyjadrení síce nižší, avšak, v pomerovom vyjadrení (počet projektov s vysokou pridanou hodnotou k ostatným projektom) je obdobný.

Počet ukončených projektov s vyššou pridanou hodnotou - porovnanie

Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Počet projektov	7	7	9	10	11	21	7

Pre účely výkazníctva SARIO rozlišuje projekty s vyššou pridanou hodnotou ako projekty technologických centier, centier strategických služieb, IKT centier, projekty so sofistikovanou

výrobou a projekty, kde okrem výrobných jednotiek sú zriadené aj výskumno-vývojové kapacity.

§ 53d zákona o službách zamestnanosti - Príspevok na vytvorené nové pracovné miesta

Za aktívne opatrenie na trhu práce sa považuje aj investičná pomoc na podporu počiatočnej investície formou príspevku na vytvorené nové pracovné miesta, na ktorú bolo vydané rozhodnutie o poskytnutí investičnej pomoci podľa zákona č. 57/2018 Z. z. o regionálnej investičnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Investičná pomoc vo forme príspevku na vytvorenie nového pracovného miesta bola v roku 2020 poskytnutá **1 investorovi** v Banskobystrickom samosprávnom kraji, **3 investorom** v Prešovskom samosprávnom kraji, **1 investorovi** v Košickom samosprávnom kraji a **1 investorovi** v Trenčianskom samosprávnom kraji. Príspevok bol poskytovaný výlučne na vytváranie nových pracovných miest, v súvislosti s realizáciou schválených investičných zámerov prijímateľov investičnej pomoci stimulovaním strategických investícií do znevýhodnených regiónov a tvorbu nových, resp. udržanie pracovných miest v Slovenskej republike. Prijímatelia investičnej pomoci sú povinní vytvoriť a udržať nové pracovné miesta minimálne po dobu 5 rokov.

Z celkovej poskytnutej regionálnej investičnej pomoci investorom bola v roku 2020 poskytnutá investičná pomoc vo forme príspevku vo výške **1,62 mil. eur** pre **199** pracovných miest udržaných 1 rok a **497** pracovných miest udržaných 2 roky.

V roku 2020 vláda SR schválila poskytnutie investičnej pomoci celkom 12 spoločnostiam vo forme úľavy na dani z príjmu, dotácie na obstaraný dlhodobý hmotný a nehmotný majetok, príspevku na vytvorenie nového pracovného miesta, pričom spoločnosti mali vytvoriť spolu **1 065 nových pracovných miest**.

Investičná pomoc vo forme príspevku **na novovytvorené pracovné miesta** bola v roku **2020** schválená spoločnosti Mahle Behr Senica s.r.o v Senici vo výške 1 296 864 na 79 pracovných miest a spoločnosti Visma Labs s.r.o. v Košiciach **v celkovej** výške 3 089 845,- Eur na vytvorenie **196 pracovných miest**.

3. Rozvoj sociálnej ekonomiky ako inovatívny nástroj podpory regionálnej a miestnej zamestnanosti

*V rámci tejto oblasti národnej stratégie zamestnanosti bolo prijatých **6 strategických úloh**, pri plnení ktorých vykazujeme za rok 2020 nasledujúci stav.*

Na základe vládneho návrhu bol prijatý **zákon č. 112/2018 Z. z. o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov** (ďalej len „zákon o sociálnej ekonomike“). Uvedený zákon ustanovuje subjekty sociálnej ekonomiky, sociálne podniky, organizácie sektora sociálnej ekonomiky, poskytovanie podpory pre podniky v širšom priestore sociálnej ekonomiky a vymedzuje sektor sociálnej ekonomiky a štátnu správu v oblasti sociálnej ekonomiky.

Zákomom č. 374/2019 Z. z. zo 16. októbra 2019, sa menil a doplnil zákon o sociálnej ekonomike, s účinnosťou od 1.1.2020. **Hlavným cieľom novely zákona o sociálnej ekonomike bolo doplniť legislatívnu úpravu sektora sociálnej ekonomiky a vytvoriť vhodné podmienky na to, aby sa sociálna ekonomika rozvíjala a bola prínosom nielen**

pre zvyšovanie zamestnanosti, ale aj upraviť systém podpory, ktorý bude spoločensky prijateľný a bude plne dodržiavať pravidlá štátnej pomoci.

Novela zákona bola zameraná na odstránenie konkrétnych aplikačných problémov pri uplatňovaní zákona ako napríklad presnejšia definícia, akým spôsobom sa znevýhodnenie osoby so zdravotným postihnutím, ktorá nie je uznaná za invalidnú, ale má dlhodobé zdravotné postihnutie znižujúce jej telesné, duševné a zmyslové schopnosti, ktoré bránia jej plnohodnotnému zapojeniu sa do pracovného prostredia (napr. autista), bude preukazovať. Bolo potrebné zjednodušiť úpravu základného dokumentu, čo sa týka podmienok prispôsobenia jeho štruktúry pri právnych formách neziskového sektora právnym formám v „podnikateľskom“ sektore. Rovnako bolo podstatné predefinovanie pojmu podnik so sociálnym dosahom tak, aby viac subjektov dokázalo naplniť podmienky ustanovené pre podnik so sociálnym dosahom ako „medzikrok“ k splneniu podmienok ustanovených pre sociálny podnik.

Novelou zákona sa spresnilo, že registrovaný sociálny podnik, ktorému bola poskytnutá nenávratná forma pomoci, servisné poukážky, kompenzačné príspevky podľa zákona o službách zamestnanosti alebo iná výhoda (napr. vo verejnom obstarávaní, daňové úľavy) musí dodržiavať obmedzenia a povinnosti ustanovené zákonom. Zároveň sa spresnili obmedzenia týkajúce sa obchodovania registrovaného sociálneho podniku s inými osobami a zavádza sa informačný systém sociálnej ekonomiky. Zámerom bolo vytvoriť právne podmienky na zber údajov o registrovaných sociálnych podnikoch Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, aby zhromaždené údaje boli aktuálne, ale aj overiteľné a relevantné pre potreby zisťovania skutkového stavu v oblasti sociálnej ekonomiky.

Zákonom č. 94/2020 Z. z., zo 22. apríla 2020, sa menil a doplnil zákon o sociálnej ekonomike v znení zákona č. 374/2019 Z. z., s účinnosťou od 25. 04. 2020.

MPSVR SR predložilo návrh zákona ako iniciatívny návrh. Zákon reagoval na aktuálnu situáciu **týkajúcu sa šírenia ochorenia Covid-19, upravili sa niektoré podmienky získavania štatútu registrovaného sociálneho podniku a zaviedli sa alternatívne spôsoby plnenia niektorých povinností registrovaného sociálneho podniku.** Zákonom sa reagovalo na to, že registrované sociálne podniky v tejto zložitej krízovej situácii prechádzajú častými personálnymi a inými zmenami, preto sa zaviedli opatrenia ústretové voči týmto špecifickým subjektom na trhu práce, ktoré na národnej a lokálnej úrovni podporujú rozvoj regionálnej zamestnanosti a medzitrh práce, a ktoré sú zamerané na tvorbu a poskytovanie tovarov a služieb sociálne ohrozeným skupinám obyvateľstva.

MPSVR SR v spolupráci s expertmi na sociálnu ekonomiku a sociálne podnikanie koncom roka 2020 začalo prípravu návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon o sociálnej ekonomike a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „návrh zákona“). Hlavným cieľom návrhu zákona je doplniť legislatívnu úpravu sektora sociálnej ekonomiky a vytvoriť vhodné podmienky na to, aby sa sociálna ekonomika naďalej rozvíjala a bola prínosom nielen pre zvyšovanie zamestnanosti cez produktívne, distributívne a spotrebiteľské aktivity, ktoré sú organizované nezávisle od štátnych orgánov, ktorých hlavným cieľom je prinášať spoločenský prospech (či už prostredníctvom netrhovej činnosti, alebo prostredníctvom sociálneho podnikania) a iných prospešných cieľov, ktoré sociálna ekonomika podporuje. Návrh zákona má ambíciu reflektovať na požiadavky podpory rozvoja podnikateľského prostredia na regionálnej ako i na celoslovenskej úrovni, ktoré napomôžu

k zníženiu rizika chudoby a sociálneho vylúčenia znevýhodnených a zraniteľných osôb, ktoré sa ťažko vedia začleniť a presadiť na otvorenom trhu práce. Návrh zákona je zameraný na odstránenie konkrétnych aplikačných problémov pri uplatňovaní zákona. Zmeny majú vniesť do oblasti sociálnej ekonomiky poriadok v zmysle ustálenia pojmov a regulácie, odstrániť prekážky, ktoré rozvoju a posilneniu sociálnej ekonomiky bránia, ako aj dotvoriť systém podpory pre podniky sociálnej ekonomiky, ktorý bude spoločensky prijateľný a bude plne dodržiavať pravidlá štátnej pomoci.

V súvislosti s Fondom sociálnych fondov rozvojového kapitálu (FOSFOR) boli v rámci Slovak Investment Holding, a.s. (SIH) **navrhnuté jednotlivé finančné nástroje**, ktorými sa budú vykonávať úlohy FOSFORu. SIH v spolupráci s **MPSVR SR postupne vytvára a zavádza finančné nástroje v kontexte zákona o sociálnej ekonomike**, inšpirujúc sa možnosťami z relevantných európskych predpisov. Bola vytvorená a v roku 2018 aj **schválená schéma štátnej pomoci na podporu podnikov v širšom priestore sociálnej ekonomiky**, ktorej predmetom je podpora mikropodnikov, malých a stredných podnikov s cieľom zvýšiť zamestnanosť znevýhodnených osôb, ako sú DN, nízko kvalifikovaní, starší a zdravotne postihnutí, alebo príslušníci marginalizovaných komunít. Dňa 31.12.2019 bola v Obchodnom vestníku zverejnená **Schéma štátnej pomoci na podporu podnikov v širšom priestore sociálnej ekonomiky**, uverejnená v časti – Štátna pomoc a iné programy podpory OV č. 250/2019 vydanom dňa 31.12.2019 pod č. G000055, link: <https://www.justice.gov.sk/PortalApp/ObchodnyVestnik/Web/Detail.aspx?IdOVod=2243>, alebo [file:///C:/Users/sinska/Downloads/Formular%20\(66\).pdf](file:///C:/Users/sinska/Downloads/Formular%20(66).pdf). V januári 2019 bolo ukončené verejné obstarávanie na **výber finančných sprostredkovateľov pre záručný nástroj** na podporu sociálnej ekonomiky, pričom boli vybraní **dva finanční sprostredkovatelia**, následne sa uskutočnila kontrolná fáza verejného obstarávania. SIH v druhej polovici 2019 spustilo ďalšie tri verejné obstarávania na výber finančných sprostredkovateľov pre finančné nástroje v oblasti sociálnej ekonomiky a sociálneho bývania. V roku 2019 sa **upravili dodatkami existujúce schémy štátnej pomoci** (napr. de minimis) a tiež sa postupne pripravujú **nové schémy štátnej pomoci** pre zákonom definované formy priamej a nepriamej podpory sociálnych podnikov v úzkej spolupráci s relevantnými inštitúciami a subjektmi.

MPSVR SR prostredníctvom Implementačnej agentúry (IA) MPSVR SR implementuje **NP „Inštitút sociálnej ekonomiky“**, ktorého hlavným cieľom je vytvorenie a pilotné overenie fungovania podpornej infraštruktúry sociálnej ekonomiky. V rámci aktivít projektu je otvorených 7 regionálnych centier sociálnej ekonomiky v územnej pôsobnosti každého samosprávneho kraja, ktoré spolu so zastúpením v Bratislave, zvyšujú povedomie o sociálnej ekonomike, koordinovane poskytujú záujemcom a potenciálnym subjektom sociálnej ekonomiky informácie o sociálnom podnikaní, informujú o zákone o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch a taktiež usmerňujú a poskytujú nevyhnutnú pomoc a podporu pri rozbehu novovznikajúcim sociálnym podnikom. Kľúčovou úlohou regionálnych centier je bezplatne poskytovať prvotné všeobecné informácie širokej verejnosti v lokálnom prostredí, vyhľadávať potenciálnych záujemcov a motivovať ich k zakladaniu sociálnych podnikov s cieľom zvýšenia regionálnej zamestnanosti ako i následnej udržateľnosti. Regionálne centrá sociálnej ekonomiky v územnej pôsobnosti každého samosprávneho kraja sú otvorené a sú k dispozícii potenciálnym klientom. **Realizácia projektu má vytvoriť priestor pre sociálne orientovanú ekonomiku ako integrálnu súčasť verejnej ekonomiky spoločnosti.**

MPSVR SR, vo väzbe na ustanovenia zákona o sociálnej ekonomike, ktorými sa menil a doplnil aj **zákon o službách zamestnanosti**, pripravilo v roku 2018 **NP „Podpora**

integračných podnikov“ zameraný na podporu registrovaných integračných sociálnych podnikov, ktoré zamestnávajú špecifickú skupinu obyvateľstva, odkázanú na pomoc a podporu okolia a výrazne ťažšie sa uplatniteľnú na trhu práce. Realizáciou tohto NP sa v regiónoch prostredníctvom úradov PSVR implementujú AOTP zamerané na podporu zamestnanosti a zníženie nezamestnanosti znevýhodnených osôb, značne znevýhodnených osôb a zraniteľných osôb formou poskytovania príspevkov (podľa § 53g a § 53f zákona o službách zamestnanosti).

MPSVR SR prostredníctvom Ústredia PSVR implementuje **NP „Investičná pomoc pre sociálne podniky – nenávratná zložka“**. Intervencia národného projektu je zameraná na podporu registrovaných sociálnych podnikov podľa zákona o sociálnej ekonomike, podľa zákona o službách zamestnanosti a v súlade s prínosom OP ĽZ, zameraným na predchádzanie nezamestnanosti prostredníctvom podpory podnikania a vytvárania podnikov v širšom priestore sociálnej ekonomiky. Cieľom NP je pilotné overenie funkčnosti nastaveného systému investičnej podpory registrovaným sociálnym podnikom, prostredníctvom investičnej pomoci. Účelom NP je podpora registrovaných sociálnych podnikov formou povinnej kombinácie návratnej pomoci (finančného nástroja, resp. komerčného úveru) prostredníctvom finančnej inštitúcie a nenávratnej pomoci - nenávratného finančného príspevku Ústredím PSVR ako prijímateľa NP a poskytovateľa NFP užívateľom podľa zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov. NFP bude poskytovaný registrovaným sociálnym podnikom, ktorým bol prvotne poskytnutý úver podľa schváleného investičného zámeru.

Hlavná aktivita NP je podpora subjektov sociálnej ekonomiky s cieľom posilniť zamestnanosť prostredníctvom investičnej pomoci pre registrované sociálne podniky.

Aktivita sa realizuje:

- ako AOTP podľa § 54 ods. 1 písm. a) zákona o službách zamestnanosti,
- zároveň prostredníctvom investičnej pomoci pre registrované sociálne podniky podľa § 17 a 25 ods. 4 zákona o sociálnej ekonomike,
- v súlade so zákonom 292/2014 Z. z. o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení,
- so Schémou štátnej pomoci na podporu podnikov v širšom priestore sociálnej ekonomiky "SchémaSA.56332"

<https://www.justice.gov.sk/PortalApp/ObchodnyVestnik/Web/Detail.aspx?IdOVod=2243>,

<https://www.employment.gov.sk/files/slovensky/esf/op-ludske-zdroje/statna-pomoc/schemasp-podporu-podnikov-socialnej-ekonomiky.pdf>, alebo

- so Schémou de minimis na podporu zamestnanosti (schéma DM č. 16/2014)

<https://www.employment.gov.sk/files/slovensky/esf/op-ludske-zdroje/statnapomoc/dm16-2014/schemadm16-2014-d7.pdf>.

4. Flexibilita pracovných vzťahov, pracovné podmienky, ochrana práce a kultúra práce

*V rámci tejto oblasti národnej stratégie zamestnanosti boli prijaté **4 strategické úlohy**, pri plnení ktorých vykazujeme za rok 2020 nasledujúci stav.*

Minimálna mzda

Dôstojná práca zahŕňa širokú tematiku, do ktorej patrí najmä spravodlivé mzdové ohodnotenie, ochrana pred zdravotnými rizikami pri práci, práva zamestnancov uplatňovať svoje záujmy a zúčastňovať sa na ich uplatňovaní, opatrenia v pracovnej oblasti, ktoré sú ústretové k rodine ako i dostatok pracovných príležitostí. Súčasťou vytvárania dôstojných pracovných podmienok je aj **garancia práva zamestnanca na odmenu za vykonanú prácu vo výške, dostatočnej na to, aby mu zabezpečila dôstojnú životnú úroveň** tak, ako to ustanovuje aj článok 36 Ústavy SR.

Vláda SR v súlade so zákonom č. 663/2007 Z. z. o minimálnej mzde v znení neskorších predpisov **s účinnosťou od 1. januára 2020** schválila nariadenie vlády Slovenskej republiky **č. 324/2019 Z. z.**, ktorým sa ustanovovala suma minimálnej mzdy na rok 2020. Predmetným nariadením bola ustanovená **minimálna mzda** v sume

- **580 eur mesačne** a
- **3, 333 eura za odpracovanú hodinu.**

Medziročné zvýšenie oproti sume minimálnej mzdy 520 eur, platnej v roku 2019, predstavovalo 11,54 %.

Zákom č. 375/2019 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 663/2007 Z. z. o minimálnej mzde v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov, došlo **s účinnosťou od 1.1.2020** k zmene postupu určovania minimálnej mzdy na príslušný kalendárny rok. Predmetná novela ponechala zástupcom zamestnávateľov a zástupcom zamestnancov autonómiu, pokiaľ ide o rokovanie a dohodu o sume mesačnej minimálnej mzdy na nasledujúci kalendárny rok. Pokiaľ k dohode zástupcov zamestnávateľov a zástupcov zamestnancov dôjde do 15. júla alebo na rokovaní Hospodárskej a sociálnej rady SR do 31. augusta, mesačná minimálna mzda na nasledujúci kalendárny rok je určená ich dohodou. Ak k takejto dohode zástupcov zamestnávateľov a zástupcov zamestnancov nedôjde, použije sa vzorec ustanovený zákonom. Jeho základom je priemerná mesačná nominálna mzda zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky zverejnená Štatistickým úradom Slovenskej republiky za kalendárny rok, ktorý dva roky predchádza kalendárnemu roku, na ktorý sa určuje suma mesačnej minimálnej mzdy. Mesačná minimálna mzda sa určí ako zákonom ustanovené percento tejto sumy. Suma minimálna mzda pre rok 2020 ešte bola určená podľa predchádzajúcej právnej úpravy a predmetný postup sa prvýkrát použil pri určovaní sumy minimálnej mzdy na rok 2021.

Vývoj tzv. hrubej a čistej sumy minimálnej mzdy a priemernej mzdy a ich vzájomný pomer od roku 2013 do roku 2020 bol nasledovný:

Ukazovateľ / Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Minimálna mesačná mzda hrubá	337,7 0	352,0 0	380,0 0	405,0 0	435,0 0	480,00	520,00	580,00
- čistá minimálna mesačná mzda	292,4 8	304,8 4	339,0 9	355,0 1	374,1 1	403,18	427,11	476,74
– index rastu čistej minimálnej mzdy v %	103,2 1	104,2 3	111,2 4	104,6 9	105,3 8	107,77	108,33	111,53

Ukazovateľ / Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Priemerná nominálna mesačná mzda hrubá	824,00	858,00	883,00	912,00	954,00	1 013,00	1 092,00	1 109,00
– čistá priemerná mesačná mzda	637,17	662,08	679,61	699,96	729,42	772,93	828,35	847,82

Zdroj: ŠÚ SR, prepočet MPSVR SR

Zvýšenie minimálnej mzdy má vplyv aj na vyjednávanie o mzdách na podnikovej a odvetvovej úrovni, nakoľko vyvoláva tlak aj na rast mzdových taríf dohodnutých v tarifných systémoch uplatňovaných u zamestnávateľa, ktorými sa diferencuje odmena za prácu podľa jej náročnosti. Prostredníctvom inštitútu minimálnych mzdových nárokov, upraveného v § 120 Zákonníka práce, zároveň so zvýšením sumy minimálnej mzdy dochádza aj k nárastu sadzieb minimálnych mzdových nárokov, ustanovujúcich právny nárok na mzdu v závislosti od náročnosti prác vykonávaných zamestnancom u zamestnávateľa, ktorý nemá odmeňovanie svojich zamestnancov dohodnuté v kolektívnej zmluve. Všetky nástroje a opatrenia vyvážené pokrývajú agendu dôstojnej práce ako v oblasti pracovných podmienok, tak aj v oblasti dôstojného mzdového ohodnotenia vykonávanej práce.

Zákon o kolektívnom vyjednávaní

Podľa zákona č. 2/1991 Zb. o kolektívnom vyjednávaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o kolektívnom vyjednávaní“) v roku 2020 došlo k rozširovaniu záväznosti kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa (KZVS) na ďalších zamestnávateľov.

V zákone o kolektívnom vyjednávaní platil v roku 2020 mechanizmus reprezentatívnej KZVS. Pri splnení zákonom presne definovaných podmienok MPSVR SR zverejnilo oznam v Zbierke zákonov SR v tom zmysle, že KZVS je reprezentatívna a vzťahuje sa na ďalších zamestnávateľov v odvetví (divízia) alebo v časti odvetvia (skupina). Určenie okruhu zamestnávateľov, pre ktorých je už záväzná táto reprezentatívna KZVS, je dané priamo zákonom o kolektívnom vyjednávaní.

V roku 2020 boli MPSVR SR doručené štyri oznámenia o reprezentatívnej KZVS vrátane ich dodatku. Okrem toho bola v roku 2020 platná a účinná aj reprezentatívna KZVS v odvetví dopravy.

KZVS uzatvorená 20. mája 2019 medzi Zväzom autobusovej dopravy zastupujúcim zamestnávateľské organizácie v hromadnej verejnej cestnej doprave a Odborovým zväzom KOVO zastupujúcim zamestnancov vo verejnej cestnej doprave, s účinnosťou od 1. mája 2019 do 31. decembra 2021, je reprezentatívna KZVS v odvetví označenom na úrovni skupiny 49.3 – ostatná osobná pozemná doprava. Táto reprezentatívna KZVS je záväzná pre ostatných zamestnancov a ich zamestnávateľov v odvetví označenom na úrovni skupiny 49.3 – ostatná osobná pozemná doprava.

KZVS uzatvorená 29. februára 2012 medzi Zväzom stavebných podnikateľov Slovenska a Integrovaným odborovým zväzom v znení Dodatku č. 1 z 19. februára 2013, Dodatku č. 2 z 21. februára 2014, Dodatku č. 3 z 24. marca 2015, Dodatku č. 4 z 29. marca 2016, Dodatku

č. 5 z 28. augusta 2017, Dodatku č. 6 z 19. apríla 2018, Dodatku č. 7 z 28. marca 2019 a **Dodatku č. 8 z 31. marca 2020 s účinnosťou od 1. marca 2012 do 31. decembra 2021**, je reprezentatívna v odvetví označenom na úrovni divízií 41 – výstavba budov, 42 – inžinierske stavby a 43 – špecializované stavebné práce. Táto reprezentatívna KZVS v znení Dodatkov č. 1 až 8 je záväzná pre ostatných zamestnancov a ich zamestnávateľov v odvetví označenom na úrovni divízií 41 – výstavba budov, 42 – inžinierske stavby a 43 – špecializované stavebné práce.

KZVS na roky 2018 – 2022 uzatvorená 31. mája 2018, v znení Dodatku č. 1 s účinnosťou od 1. mája 2019 a v znení Dodatku č. 2 s účinnosťou od 1. mája 2020 medzi Odborovým zväzom KOVO a Zväzom elektrotechnického priemyslu Slovenskej republiky je reprezentatívna v odvetví označenom na úrovni skupín 27.1 – výroba elektrických motorov, generátorov, transformátorov a elektrických distribučných a kontrolných zariadení, 27.3 – výroba drôtov a elektroinštalčných zariadení a 27.4 – výroba elektrických svietidiel. Táto reprezentatívna KZVS v znení Dodatku č. 1 a Dodatku č. 2 je záväzná pre ostatných zamestnancov a ich zamestnávateľov v odvetví označenom na úrovni skupín 27.1 – výroba elektrických motorov, generátorov, transformátorov a elektrických distribučných a kontrolných zariadení, 27.3 – výroba drôtov a elektroinštalčných zariadení a 27.4 – výroba elektrických svietidiel.

KZVS uzatvorená 1. apríla 2018 medzi Odborovým zväzom KOVO, Nezávislými kresťanskými odbormi Slovenska a Zväzom hutníctva, ťažobného priemyslu a geológie Slovenskej republiky v znení Dodatku č. 1 s účinnosťou od 1. februára 2019 a Dodatku č. 2 s účinnosťou od 1. apríla 2020 do 31. marca 2021, je reprezentatívna v odvetví označenom na úrovni skupín 23.5 – výroba cementu, vápna a sadry, 24.1 – výroba surového železa a ocele a ferozliatin, 24.4 – výroba drahých a ostatných neželezných kovov, 33.1 – oprava kovových konštrukcií, strojov a prístrojov a 82.9 – pomocné obchodné činnosti i. n. Táto reprezentatívna KZVS v znení Dodatku č. 1 a Dodatku č. 2 je záväzná pre ostatných zamestnancov a ich zamestnávateľov v odvetví označenom na úrovni skupín 23.5 – výroba cementu, vápna a sadry, 24.1 – výroba surového železa a ocele a ferozliatin, 24.4 – výroba drahých a ostatných neželezných kovov, 33.1 – oprava kovových konštrukcií, strojov a prístrojov a 82.9 – pomocné obchodné činnosti i. n.

KZVS na roky 2019 – 2022 uzatvorená 2. mája 2019 medzi Odborovým zväzom KOVO a Zväzom sklárskeho priemyslu Slovenskej republiky s účinnosťou od 1. mája 2019 do 30. apríla 2022, v znení Dodatku č. 1 s účinnosťou od 1. marca 2020, je reprezentatívna v odvetví označenom na úrovni skupín 23.1 – výroba skla a výrobkov zo skla a 23.9 – výroba brúsnych výrobkov a nekovových minerálnych výrobkov i. n. Táto reprezentatívna kolektívna zmluva vyššieho stupňa v znení Dodatku č. 1 je záväzná pre ostatných zamestnancov a ich zamestnávateľov v odvetví označenom na úrovni skupín 23.1 – výroba skla a výrobkov zo skla a 23.9 – výroba brúsnych výrobkov a nekovových minerálnych výrobkov i. n.

V roku 2020 bolo na MPSVR SR uložených spolu 22 KZVS a dodatkov, z toho 11 KZVS a 11 dodatkov ku KZVS; 18 KZVS v súkromnom sektore a 3 KZVS vo verejnom sektore (verejná a štátna služba). Všetkých 11 dodatkov ku KZVS bolo uzatvorených v súkromnom sektore.

Celkove došlo k poklesu počtu uzatvorených KZVS a dodatkov ku KZVS, čo možno odôvodniť uzatvorením KZVS na dlhšie obdobie, a preto v mnohých odvetviach nebolo potrebné uzatvárať KZVS, ako aj ekonomickými podmienkami zamestnávateľov, ktoré spôsobila pandemická kríza.

Cestovné náhrady

V súvislosti s prijímaním opatrení na riešenie následkov pandémie koronavírusu sa v oblasti cestovných náhrad prijalo pre zamestnávateľov opatrenie na zmiernenie jej dopadov, ktoré spočíva v tom, že **do 31. decembra 2021 sa nebude uplatňovať mechanizmus zvyšovania súm stravného pri tuzemských pracovných cestách a súm základnej náhrady za používanie cestných motorových vozidiel pri pracovných cestách.**

Uvedené opatrenie bolo zrealizované zákonom č. 127/2020 Z. z., ktorým sa **novelizoval § 8 zákona č. 283/2002 Z. z. o cestovných náhradách**, ktorý upravuje mechanizmus zvyšovania súm stravného pre jednotlivé časové pásma a súm základnej náhrady za používanie cestných motorových vozidiel pri pracovných cestách.

V roku 2020 v oblasti cestovných náhrad naďalej platili tieto opatrenia:

Opatrenie MPSVR SR č. 143/2019 Z. z. o sumách základnej náhrady za používanie cestných motorových vozidiel pri pracovných cestách

Suma základnej náhrady za použitie cestného motorového vozidla je pre:

- jednostopové vozidlá a trojkolky **0,053 eura**,
- osobné cestné motorové vozidlá **0,193 eura**.

Opatrenie MPSVR SR č. 176/2019 Z. z. o sumách stravného

Suma stravného pre jednotlivé časové pásma je pre:

- časové pásmo 5 hodín až 12 hodín trvania pracovnej cesty **5,10 eura**,
- časové pásmo nad 12 hodín až 18 hodín trvania pracovnej cesty **7,60 eura**,
- časové pásmo nad 18 hodín trvania pracovnej cesty **11,60 eura**.

Nezvýšenie sumy stravného pre časové pásmo 5 – 12 h má vplyv aj na aplikáciu § 152 ods. 3 a 4 Zákonníka práce v tom, že:

- **maximálna výška** príspevku zamestnávateľa na stravovanie zostala v sume **2,81 eura** na jedno teplé hlavné jedlo, vrátane nápoja,
- **minimálna hodnota** stravovacej poukážky zostala v sume **3,83 eura**, za ktorú si má zamestnanec zakúpiť jedno hlavné jedlo, vrátane nápoja.

V **zákone č. 283/2002 Z. z. o cestovných náhradách** v znení neskorších predpisov sa **zákonom č. 307/2019 Z. z. s účinnosťou od 30.7.2020** spresnili podmienky poskytovania cestovných náhrad zamestnancovi, ktorý je vyslaný na výkon práce do iného členského štátu Európskej únie v rámci poskytovania služieb,

Zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákonník práce“) je základným právnym predpisom komplexne upravujúcim individuálne pracovnoprávne vzťahy v súvislosti s výkonom závislej práce zamestnancov pre zamestnávateľov a kolektívne pracovnoprávne vzťahy.

Zákom č. 307/2019 Z. z. bol s účinnosťou od 30. 7. 2020 novelizovaný aj Zákonník práce. Touto novelou bola vykonaná povinnosť transpozície práva Európskej únie do právneho poriadku Slovenskej republiky - smernice Európskeho parlamentu a Rady /EÚ) 957/2018/EÚ z 28. júna 2018, ktorou bola zmenená smernica 96/71/ES o vysielaní pracovníkov v rámci poskytovania služieb. Zákon zvyšuje garanciu minimálnej úrovne odmeňovania za vykonanú prácu pre zamestnancov zahraničných subjektov, ktorí

na Slovensku vykonávajú prácu v rámci cezhraničného poskytovania služieb, avšak iba na úrovni, ktorá už je legislatívne garantovaná domácim slovenským zamestnancov. Z tohto dôvodu zákon nezakladá ani vplyvy na podnikateľské prostredie (v tom aj na kategóriu malých a stredných podnikov).

Novelou č. 319/2019 Z. z. s účinnosťou od 1. januára 2020 bol do Zákonníka práce zakomponovaný **príspevok na športovú činnosť dieťaťa**. Cieľom tejto novely bola podpora športu detí a mládeže formou dobrovoľného príspevku zamestnávateľa na pomernej úhrade výdavkov, ktoré jeho zamestnanec vynakladá na pravidelnú športovú činnosť svojho dieťaťa. Touto formou podpory športu detí a mládeže sa dosahuje viacero pozitívnych výsledkov, ako zvýšenie počtu pravidelne športujúcich detí a ekonomicky aktívnych rodičov, ktorí vedú svoje deti k športu pod vedením odborne spôsobilého športového odborníka pôsobiaceho v športovej organizácii zapísanej v registri právnických osôb v športe (podľa osobitného predpisu). Tieto deti predstavujú aj dosiaľ neobjavené športové talenty, ktoré by mohli v budúcnosti reprezentovať našu republiku. Športom sa u detí zároveň vytvárajú návyky k pohybu a zdravému životnému štýlu. Ako benefit možno spomenúť prevenciu proti obezite, zbavenie sa stresu, trávenie voľného času v kolektíve a pod.

Zamestnávateľ môže na dobrovoľnej báze poskytnúť svojmu zamestnancovi, ktorého pracovný pomer u zamestnávateľa trvá nepretržite najmenej 24 mesiacov, príspevok v sume 55 % oprávnených výdavkov, najviac zo sumy 500 eur, teda najviac v sume 275 eur v kalendárnom roku a v úhrne na všetky deti zamestnanca. Ako motivácia pre poskytnutie tohto príspevku zamestnávateľom je jeho oslobodenie od platenia daní a odvodov zamestnancom a aj zamestnávateľom. Zamestnanec môže zamestnávateľa požiadať o tento príspevok na dieťa mladšie ako 18 rokov a musí mať trvalý pobyt alebo obdobný pobyt na území Slovenskej republiky a musí byť po dobu najmenej 6 mesiacov pred podaním žiadosti o tento príspevok osobou s príslušnosťou k športovej organizácii podľa osobitného predpisu.

Zákonník práce určuje základnú výmeru dovolenky zamestnanca najmenej štyri týždne a súčasne určuje u zamestnanca, ktorý do konca príslušného kalendárneho roka dovŕši najmenej 33 rokov veku základnú výmeru dovolenky na najmenej päť týždňov. **Novelou č. 380/2019 Z. z. s účinnosťou od 1. januára 2020** bola navýšená dĺžka základnej výmery dovolenky na päť týždňov aj pre zamestnancov, ktorí dosiaľ nedovŕšili 33 rokov veku, **ale trvalo sa starajú o dieťa**. Táto novela má pozitívny vplyv na manželstvo, rodičovstvo a rodinu, na výchovu detí a cestovný ruch už len tým, že sa zvyšuje množstvo času pre rodičov a pre deti na realizáciu rodinného života.

Zákom č. 63/2020 Z. z., ktorým bol zmenený a doplnený zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a ktorým sa menili a doplnili niektoré zákony **s účinnosťou od 27. marca 2020** sa reagovalo na aktuálnu situáciu týkajúcu sa šírenia ochorenia Covid – 19. Touto právnou úpravou sa zlepšila finančná situácia poberateľov nemocenského a ošetrovného a čiastočne sa zmiernili negatívne finančné dopady na zamestnávateľov. **V tejto súvislosti bol novelizovaný aj Zákonník práce**, kde boli pojmomologicky zosúladené definície prekážok v práci a podmienok nároku na ošetrovné.

Novelou č. 66/2020 Z. z., ktorou bol doplnený Zákonník práce a ktorým sa doplnili niektoré zákony **s účinnosťou od 4. apríla 2020** Slovenská republika *reagovala na rozšírenie pandémie COVID – 19 na jej území Slovenskej republiky* vyhlásením mimoriadnej situácie, resp. núdzového stavu. Negatívnymi dopadmi tejto situácie boli priamo ovplyvnení zamestnanci, zamestnávatelia, ako aj zamestnávatelia a osoby, ktoré stratili zamestnanie a nemohli si vzhľadom na špecifickú situáciu na trhu práce nájsť prácu. Túto zložitú situáciu bolo potrebné riešiť aj v oblasti pracovnoprávných vzťahov v súvislosti s pandemiou

ochorenia COVID – 19. V záujme udržania pracovných miest, možnosti flexibilnejšieho reagovania zamestnávateľa na dynamické zmeny, ktoré ovplyvňujú organizáciu práce a s cieľom ochrany zamestnancov boli schválené niektoré úpravy v oblasti pracovného času (pokiaľ ide o organizáciu pracovného času), dovolenky (pokiaľ ide o jej čerpanie) a prekážok v práci (pokiaľ ide o náhradu mzdy pri prekážke v práci na strane zamestnávateľa a pokiaľ ide o ochranu zamestnancov, ktorí majú prekážku v práci na svojej strane). V oblasti pracovnoprávných vzťahov bolo teda cieľom novely ustanoviť prednostné použitie ustanovení Zákonníka práce pred príslušnými ustanoveniami prvej až desiatej časti Zákonníka práce počas situácie, ak je vyhlásená mimoriadna situácia podľa zákona o civilnej ochrane obyvateľstva alebo núdzový stav, výnimočný stav podľa ústavného zákona o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu.

Novelou Zákonníka práce, zákonom č. 157/2020 Z. z. s účinnosťou od 17. 6. 2020 sa novým prechodným ustanovením reagovalo na udržanie pracovných miest a predchádzaniu nárastu nezamestnanosti *v dôsledku krízy spôsobenej šírením ochorenia COVID – 19*. Cieľom novely je na prechodnú dobu umožniť predĺženie alebo opätovné dohodnutie pracovného pomeru na dobu určitú aj nad rámec už existujúcej právnej úpravy v Zákonníku práce.

Novely Zákonníka práce majú pozitívne sociálne vplyvy z dôvodu zvýšenia a rozšírenia právnych nárokov zamestnancov. Každoročným zvyšovaním minimálnej mzdy sa zlepšuje ekonomická situácia zamestnancov, ktorí pracujú za mzdu na tejto úrovni a prispieva k zlepšeniu celkovej finančnej situácie rodín na Slovensku, najmä v zaostalejších regiónoch Slovenska. Všeobecne možno konštatovať, že tieto novely zákonov **v roku 2020** pozitívne prispeli k zlepšeniu celkovej životnej úrovne pracujúcich obyvateľov v našej krajine. Hoci sa rok 2020 niesol v znamení šírenia pandémie COVID-19, máme za to, že všetky legislatívne zmeny v tejto oblasti a z tohto dôvodu, významne prispeli k posilneniu a stabilizácii pracovných miest, pomohli zamestnávateľom udržať zamestnanosť a zamestnancom, ako aj samostatne zárobkovo činným osobám, pomocou zmien v Zákonníku práce a pomocou novozavedeného systému dávok a podpôr zabezpečiť príjem.

Zákom č. 351/2018 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, došlo aj k zmene zákona č. 578/2004 Z. z. poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Predmetnou zmenou sa **s účinnosťou od 1.1.2019 zvýšili o 10 % koeficienty upravujúce minimálnu výšku základnej zložky mzdy vybraných zdravotníckych pracovníkov** (zdravotné sestry, pôrodné asistentky, fyzioterapeuti, verejní zdravotníci, zdravotnícki laboranti, nutriční terapeuti, dentálne hygieničky, rádiologickí technici, zdravotnícki záchranári, zubní technici, zubní asistenti, technici pre zdravotnícke pomôcky, farmaceutickí laboranti, maséri, ortopedickí technici, praktické sestry, sanitári, logopédi, liečební pedagógovia, psychológovia). Zlepšovanie odmeňovania je naďalej predmetom sociálneho dialógu a kolektívneho vyjednávania.

V záujme presadzovania dôstojných pracovných podmienok v roku 2020 pokračovalo plnenie úloh vyplývajúce zo Stratégie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v SR na roky 2016 až 2020 a programu jej realizácie. V oblasti inšpekcie práce bolo presadzovanie dôstojných pracovných podmienok realizované dozornou a poradenskou činnosťou orgánov štátnej správy. Inšpektoráty práce v roku 2020 **vykonali 47 674 dozorných výkonov v 18 155 subjektoch, odhalili 40 225 porušení predpisov** a v záujme zlepšenia stavu ich nariadili odstrániť. Zamestnávateľom a zamestnancom **poskytli celkový počet**

8 019 poradenstiev v rámci inšpekcie práce. Kontrolné orgány nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania, ktorými sú inšpektoráty práce, Ústredie PSVR a úrady PSVR v roku 2020 na pracoviskách zamestnávateľov a podnikajúcich fyzických osôb intenzívne odhaľovali porušovanie zákazu nelegálneho zamestnávania. Vykonali **13 182 kontrol** a u **567 zamestnávateľov odhalili 1 641 nelegálne zamestnávaných fyzických osôb**.

Rezidentské štúdium bolo a je nástrojom posilnenia počtu lekárov a sestier v jednotlivých regiónoch Slovenska. Cieľom Ministerstva zdravotníctva SR (MZ SR) je dostať chýbajúcich špecialistov najmä do oblastí, kde sú najviac potrební. Môžu si vybrať samosprávny kraj, kde chcú po skončení štúdia poskytovať zdravotnú starostlivosť a tiež ambulanciu, v ktorej budú vykonávať prax.

Projekt Rezidentského štúdia naďalej pokračuje aj vďaka veľmi dobrej spolupráci so vzdelávacími ustanovizňami, ako aj intenzívnej komunikácii s VÚC, hlavnými odborníkmi MZ SR a zdravotnými poisťovňami. Za rok 2020 úspešne ukončilo Rezidentské štúdium ďalších **54 lekárov** v špecializačnom odbore všeobecné lekárstvo a pediatria (**40** všeobecných lekárov, **14** pediatrov).

Rezidenti pred vstupom do programu majú možnosť výberu samosprávneho kraja, v ktorom chcú po skončení štúdia pôsobiť. Kraje sú im následné nápomocné s hľadaním miesta pôsobenia, pretože presne vedia, kde všeobecní lekári chýbajú. Rezidenti si môžu vybrať aj ambulanciu, v ktorej chcú vykonávať prax.

Cieľom MZ SR je záujem o rezidentské štúdium zvýšiť, preto sa uskutočnili mnohé prednášky a stretnutia pre študentov 5. a 6. ročníka lekárskeho fakúlt s cieľom spropagovania rezidentského štúdia a väčšej informovanosti o tejto forme špecializačného štúdia

K 31. decembru 2020 je v Rezidentskom štúdiu zaradených ďalších **79** zdravotníckych pracovníkov, celkovo ich je v ňom aktuálne **317**. Ide o absolventov medicíny alebo lekárov, ktorí už nadobudli odbornú spôsobilosť na výkon špecializovaných činností v niektorom zo špecializačných odborov v povolani lekárov a tiež sestry.

Projekt rezidentského štúdia bol pôvodne zameraný len na doplnenie všeobecných lekárov a pediatrov do všeobecných ambulancií pre dospelých a do všeobecných ambulancií pre deti a dorast v regiónoch, v ktorých bol nedostatok týchto špecialistov. Neskôr sa tento program rozšíril o ďalšie špecializácie.

V roku 2020 sa lekári majú možnosť zaradiť okrem špecializačných odborov všeobecné lekárstvo a pediatria aj do ďalších 18-tich špecializačných odborov: anestéziológia a intenzívna medicína, detská psychiatria, FBLR, geriatria, gynekológia a pôrodnictvo, chirurgia, kardiológia, klinická biochémia, neonatológia, neurológia, oftalmológia, ortopédia, otorinolaryngológia, rádiológia, urgentná medicína, urológia, úrazová chirurgia a vnútorné lekárstvo, čo je veľkou pomocou hlavne pre zdravotnícke zariadenia. Sestry sa môžu zaradiť do špecializačných odborov: anestéziológia a intenzívna starostlivosť, inštrumentovanie v operačnej sále a ošetrovateľská starostlivosť v psychiatrii.

MZ SR systematicky pracuje na lepších podmienkach v zdravotníctve, čoho dôkazom sú aj významné investície do rekonštrukcii nemocníc v uplynulých rokoch.

Finančné prostriedky do zdravotníckych zariadení sú investované aj zo zdrojov Európskej únie. Na skvalitnenie zdravotníctva sa aktuálne čerpá viac ako 220 mil. eur.

MZ SR v rámci svojej pôsobnosti poskytuje nenávratné finančné prostriedky na modernizáciu infraštruktúry nemocníc, rekonštrukciu urgentných príjmov, nákup nového prístrojového vybavenia a zdravotníckej techniky, či vybudovanie integrovaných centier zdravotnej starostlivosti – spolu ide o 76 projektov.

Nemocnice môžu vďaka týmto prostriedkom obstaráť nové prístrojové vybavenie a techniku, zlepšiť energetickú hospodárnosť budov, napríklad zateplením. Prioritou je zlepšenie starostlivosti o pacientov a skvalitnenie pracovných podmienok pre lekárov a zdravotnícky personál.

MZ SR sa tak ako mnoho krajín Európskej únie vyvíja systematickú snahu na riešenie nedostatku lekárov – špecialistov. Jedným z dôležitých krokov je aj skrátenie dĺžky štúdia o jeden rok. Táto zmena nedegraduje úroveň vzdelania lekára a prináša konkrétne riešenia. Odborné štúdium lekárov v niektorých oblastiach sa tak skráti, dôvodom je ich rýchlejší nástup do praxe k pacientovi.

Štátna príspevková organizácia Zdravé regióny v roku 2020 intenzívne vykonávala preventívne, kontrolné a ochranné opatrenia, ktoré súviseli s pandémiou ochorenia COVID-19 v prostredí marginalizovaných rómskych komunít. V teréne je približne 300 zamestnancov organizácie, z ktorých viac ako 86 % sú priamo obyvatelia rómskych osídlení.

Ustanovením minimálnej výšky základnej zložky mzdy zdravotníckych pracovníkov ústavných zdravotníckych zariadení v zákone č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a jej valorizačného mechanizmu, dochádza medziročne k jej nárastu. Zlepšenie podmienok odmeňovania je naďalej predmetom sociálneho dialógu a kolektívneho vyjednávania.

5. Účinné riešenie dlhodobej nezamestnanosti

*V rámci tejto oblasti národnej stratégie zamestnanosti bolo prijatých **15 strategických úloh**, pri plnení ktorých vykazujeme za rok 2020 nasledujúci stav.*

S cieľom pokryť všetky priority dôležité pre zvýšenie ekonomického rastu a zamestnanosti si Slovenská republika v Národnom programe reforiem SR 2011 – 2014 definovala aj vlastný národný cieľ nad rámec požiadaviek EÚ do roku 2020 znížiť mieru dlhodobej nezamestnanosti na 3 %. V roku **2013**, v čase prípravy národnej stratégie zamestnanosti, bola **miera dlhodobej nezamestnanosti** (vyjadrená ako podiel nezamestnaných dlhšie ako 1 rok na celkovom počte ekonomicky aktívnych obyvateľov) v SR podľa údajov Eurostatu **na úrovni 10 %**, do roku **2020** sa jej priemerná úroveň **znížila na 3,2 %**.

Pozitívne je, že miera dlhodobej nezamestnanosti v SR v roku 2020 v porovnaní s rokom 2013 poklesla výraznejšie (o 6,8 p. b.) v porovnaní s jej priemerným poklesom v rámci EÚ 27 (o 3,0 p. b. z 5,5 % na 2,5 %), čím sa znížil rozdiel medzi úrovňou miery dlhodobej nezamestnanosti v SR a EÚ 27. Kým v roku 2013 predstavoval tento rozdiel 4,5 p. b., v roku 2020 bol na úrovni 0,7 p. b.

Podľa údajov zo ŠÚ SR bolo v roku 2020 v SR priemerne 81,7 tis. dlhodobo nezamestnaných (viac ako 12 mesiacov), čo predstavovalo 45,0 % z celkového počtu nezamestnaných. Aj napriek rastúcej celkovej nezamestnanosti sa v roku 2020 počet i podiel dlhodobo nezamestnaných podobne ako v minulých rokoch znížil (medziročne o 5,0 tis. osôb, podiel o 10,0 p. b.).

Riešenia rozhodujúceho charakteru:

Kľúčovým nástrojom na znižovanie DN bolo v roku 2020 pokračovanie plnenia **Akčného plánu na posilnenie integrácie dlhodobo nezamestnaných na trh práce v Slovenskej republike (APDN)**, ktorý bol schválený na zasadnutí Monitorovacieho výboru pre OP LZ dňa 25.11.2016 za prítomnosti zástupcov EK. APDN sa realizuje v súlade s Odporúčaním Rady EÚ z 15.2.2016 týkajúcim sa integrácie dlhodobo nezamestnaných na trh práce.

Realizácia APDN v roku 2020 bola založená najmä na nasledujúcich projektových aktivitách. V rokoch 2019 a 2020 pokračovala realizácia NP zameraných na poskytovanie individualizovaných služieb. V rámci aktivity č. 6 NP „**Cesta na trh práce**“ od začiatku realizácie projektu do konca roku 2020 boli individualizované služby poskytnuté 22 328 UoZ, z toho v roku 2020 bolo do aktivity zaradených 2 451 UoZ, z čoho 53,73 % bolo DN (1317 DN UoZ). Čerpanie prostriedkov v tejto aktivite za rok 2020 bolo vo výške 212 993,70 eur. Cieľovou skupinou sú všetci UoZ evidovaní v evidencii UoZ s trvalým pobytom na území najmenej rozvinutých okresov SR, a preto boli v rámci projektu od začiatku realizácie posilnené personálne kapacity 11 vybraných úradov PSVR o 53 odborných poradcov. Poradenský proces je zameraný na rozvoj zamestnateľnosti UoZ (zvyšovanie motivácie, stanovenie kariérového cieľa, komunikácia so zamestnávateľom, techniky hľadania práce a pod.) a jeho trvanie pre jedného UoZ je v rozsahu 35 hodín.

Realizácia aktivity č. 6 NP Cesta na trh práce bola 10.03.2020 prerušená v súlade s opatreniami na zabránenie šírenia koronavírusu. Od 03.08.2020 bola realizácia tejto aktivity v plnom rozsahu obnovená a opätovne bola prerušená od 26.10.2020 z dôvodu zhoršujúcej sa epidemiologickej situácie. Do konca roka 2020 už nebola realizácia tejto aktivity obnovená.

V rámci NP „**Podpora individualizovaného poradenstva pre dlhodobo nezamestnaných UoZ**“ (NP PIP) úrady PSVR poskytujú individualizované odborné poradenské služby DN UoZ v dvoch aktivitách:

Aktivita č. 1 - Bilancia kompetencií pre DN UoZ je realizovaná prostredníctvom externých dodávateľov, vybraných v zmysle zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní. Aktivita je určená pre DN UoZ, ktorí nemajú predstavu o svojom uplatnení sa na trhu práce alebo ktorí z objektívnych dôvodov potrebujú získať zručnosti pri riadení vlastnej kariéry alebo zmeniť svoje pracovné zameranie a potrebujú k tomu poradenskú podporu formou bilancie kompetencií. Aktivita č. 1 je realizovaná v rozsahu 10 stretnutí/38hodín/DN UoZ. Do tejto aktivity je plánované zapojiť **30 tis. DN UoZ**. Od začiatku realizácie tejto aktivity do konca roku 2020 bola bilancia kompetencií poskytnutá 11 299 DN UoZ, z toho v roku 2020 bolo do aktivity zaradených 2 046 DN UoZ. Za rok 2020 bolo v rámci realizácie tejto aktivity vyplatených 1 987 213,45 eur na kurzovné pre poskytovateľov poradenského programu a 148 725,92 eur na paušálny príspevok pre DN UoZ na úhradu časti výdavkov súvisiacich s účasťou DN UoZ na poradenskom programe.

Realizácia aktivity č. 1 NP PIP Bilancia kompetencií bola 10.03.2020 prerušená v súlade s opatreniami na zabránenie šírenia koronavírusu.

Od 1.6.2020 bola táto aktivita čiastočne obnovená pre klientov, ktorí boli do poradenského programu Bilancia kompetencií zaradení pred dátumom 10.03.2020, to znamená, že týmto

klientom bolo umožnené pokračovať v účasti na tomto poradenskom programe a dokončiť ho. Nové skupiny klientov sa do konca roka 2020 neotvárali.

Aktivita č. 2 - Podpora individualizovaného poradenstva pre DN UoZ je realizovaná internými odbornými poradcami úradov PSVR a je zameraná na podporu ťažko umiestniteľných DN UoZ pri nachádzaní pracovného uplatnenia prostredníctvom individuálnych a skupinových poradenských aktivít. Aktivita č. 2 je realizovaná v rozsahu 14-15 stretnutí/41-45 hodín/DN UoZ. V rámci aktivity č. 2 bolo od začiatku realizácie prijatých a vyškolených 129 nových odborných poradcov. Do tejto aktivity je **plánované zapojiť 50 tis. DN UoZ**. Od začiatku realizácie tejto aktivity projektu do konca roka 2020 bol poradenský program poskytnutý 24 863 DN UoZ, z toho v roku 2020 bolo do aktivity zaradených 1 735 DN UoZ. Za rok 2020 bolo v rámci realizácie tejto aktivity vyplatených 214 038,56 eur na paušálny príspevok pre UoZ na úhradu časti výdavkov súvisiacich s účasťou UoZ na poradenskom programe.

Realizácia aktivity č. 2 NP PIP Podpora individualizovaného poradenstva pre dlhodobo nezamestnaných uchádzačov o zamestnanie bola 10.3. 2020 prerušená v súlade s opatreniami na zabránenie šírenia koronavírusu a do konca roka 2020 nebola obnovená.

V roku 2020 sa pokračovalo v realizácii interného motivačného projektu „**Zvýšenou aktivitou k zamestnaniu**“ (ZAZ), ktorý sa začal vykonávať od februára 2017. Aktivity ZAZ sú realizované vlastnými personálnymi kapacitami úradov PSVR. S DN je uzatváraná **Dohoda o pracovnej integrácii**, ktorá obsahuje postup krokov vedúcich k pracovnej integrácii DN.

V čase začiatku realizácie projektu DN predstavovali 49,23 % podiel na celkovom počte evidovaných UoZ. Do realizácie projektu prostredníctvom podpísania Dohody o pracovnej integrácii sa zapojilo k 31.12. 2020 celkom **76 163 DN**, z toho bolo 9 118 mladých DN do 29 rokov a 24 499 starších DN nad 50 rokov, 42 546 ostatných DN. K sledovanému obdobiu sa na trh práce umiestnilo 14 665 DN, čo je 19,25 % z počtu, ktorí podpísali dohodu o pracovnej integrácii. V rámci projektu sa okrem ponuky zamestnania vykonávajú aj individuálne stretnutia, cieľom ktorých je zistiť dôvody, pre ktoré sa DN nedarí uplatniť na trhu práce, aké majú prekážky, čo im môže pomôcť ich odstrániť a pod. DN sa poskytli individuálne a skupinové informačno-poradenské služby (IPS) v celkovom počte **539 280 IPS**. IPS boli poskytované v oblasti výberu zamestnania, zmeny zamestnania, adaptácie zamestnanca, možnostiach zamestnania v SR, v zahraničí, o spôsobe sa uchádzania o prácu, možnostiach a podmienkach účasti na nástrojoch AOTP. DN aktívne využívali ISTEP tak, aby im boli automaticky zasielané pracovné ponuky a odporúčané zamestnania, na ktoré majú DN najvhodnejšie predpoklady na umiestnenie. Ďalej sú pre DN realizované skupinové tréningy zamerané na prípravu na vstup na trh práce.

V rámci riešenia dlhodobej nezamestnanosti sa realizuje aj **podpora zamestnávania občanov z marginalizovaných rómskych komunít (MRK)**. Projekty sa realizujú podľa § 54 ods. 1 písm. f) zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti. Obsahom a zameraním projektov je osobitná práca (s následným prijatím do zamestnania) s ťažko umiestniteľnými UoZ, DNUoZ, UoZ so základným vzdelaním, UoZ prevažne z oblasti atlasu rómskych komunít:

Regionálny pilotný projekt „Šanca pre všetkých“, realizátor projektu bol Úrad PSVR Kežmarok v spolupráci so zamestnávateľom Tatranské mliekarne a.s. Kežmarok. Cieľom projektu bolo vytvorenie a obsadenie 10 pracovných miest UoZ z cieľových skupín u zamestnávateľa po dobu 15 mesiacov (12 mesiacov poskytovanie príspevku, 3 mesiace udržiavanie vytvorených pracovných miest), na novom pracovisku – syrárň v profesii pracovník

v potravinárskej výrobe, upratovačka a zamestnanec MTZ. Príspevok bol určený na časť úhrady celkovej ceny práce mentorovania a zamestnávania. Projekt sa realizoval od mája 2019 do júla 2020.

Regionálny pilotný projekt „Zamestnaj sa“, realizátor projektu je Úrad PSVR Brezno v spolupráci so zamestnávateľom ZLH Plus, a.s. Hronec. Cieľom projektu je podpora vytvorenia a obsadenia 20 pracovných miest UoZ z cieľových skupín po dobu 15 mesiacov (prvé 3 mesiace bude mzda vyplatená na náklady zamestnávateľa a následne 12 mesiacov poskytovanie príspevku), v profesii expedient balič, lámač čistič, zlievarenský robotník, brúsič chladítok. Projekt sa realizuje od augusta 2019 a realizácia pokračovala aj v roku 2020.

Regionálny pilotný projekt „Podpora miestnej a regionálnej zamestnanosti UoZ z marginalizovaných sociálnych skupín – „Obnovme Gemer“, projekt realizuje Úrad PSVR Rimavská Sobota v spolupráci so zamestnávateľom Obnovme Gemer, n.o. Cieľom projektu je podpora vytvorenia a obsadenia 6 pracovných miest UoZ z cieľových skupín po dobu 15 mesiacov (12 mesiacov poskytovanie príspevku a 3 mesiace udržanie vytvorených pracovných miest), v profesii murárske a tesárske práce pri rekonštrukcii miestnych pamätihodností. Projekt sa realizuje od októbra 2019 a realizácia pokračovala aj v roku 2020.

Riešenia sekundárneho charakteru:

Na zabezpečenie znižovania dlhodobej nezamestnanosti sa využíva **odvodová úľava**, ktorá spočíva v odpustení zdravotných aj sociálnych odvodov s výnimkou úrazového poistenia a garančného poistenia. Rozšírenie odvodovej úľavy sa uplatňuje aj pri zamestnávaní osôb z najmenej rozvinutých okresov.

Zamestnávateľia s odvodovou úľavou pre dlhodobo nezamestnaných k 31.12.									
Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021*
Počet	501	2 349	1 644	1 314	1 172	420	236	138	138

* údaj k 30.4

Zamestnanci s odvodovou úľavou pre dlhodobo nezamestnaných k 31.12.									
Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021*
Počet	668	2 767	2 130	1 830	1 634	499	338	153	179
Počet z NRO	-	-	-	162	233	128	128	61	76

* údaj k 30.4; NRO - najmenej rozvinuté okresy

Podľa zákona č. 215/2021 Z. z. o podpore v čase skrátenej práce a o zmene a doplnení niektorých zákonov bude od 1.1.2022 zrušená výnimka odvodovej úľavy pre zamestnanca, ktorý bol dlhodobo nezamestnaným občanom, alebo mal trvalý pobyt v najmenej rozvinutom okrese. Po jej zrušení takýto zamestnanec získa plnohodnotné sociálne poistenie a v prípade sociálnej udalosti bude krytý príslušnou dávkou sociálneho poistenia.

V rámci rezortu vnútra významne participuje na plnení cieľov národnej stratégie zamestnanosti aj Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity (ÚSVRK), a to najmä implementáciou aktivít vyplývajúcich z **„Aktualizovaných akčných plánov Stratégie Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020 na roky 2019 – 2020 pre oblasti: D.2.1 Oblasť vzdelávania, D.2.2 Oblasť zamestnanosti, D.2.3 Oblasť zdravia,**

D.2.4 Oblasť bývania a D.2.5 Oblasť finančného začlenenia“ schválených uznesením vlády SR č. 25 zo 17.1.2019. Aktivity a opatrenia sú zamerané na zlepšenie prístupu MRK k základným službám v oblasti bývania, zdravia, vzdelávania a zamestnanosti.

Akčný plán D.2.2 - Oblasť zamestnanosti sa zameriava na zlepšenie prepojenia odbornej prípravy a vzdelávania s potrebami trhu práce a zvýšenia dostupnosti programov, zameraných na **zlepšenie kvalifikačnej úrovne DN UoZ z MRK**, podporu sociálneho podnikania, zlepšenie verejných služieb zamestnanosti a AOTP pre MRK, vytváranie podmienok pre zamestnávanie MRK, **realizáciu programov TSP a komunitných centier**.

V súvislosti s realizáciou **dočasných vyrovnávacích opatrení ÚSVRK** ďalej pokračuje v implementácii viacerých projektov na zlepšenie životných podmienok obyvateľov z MRK: V rámci NP „**Terénna sociálna práca a terénna práca v obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít II**“ bolo k 31.12.2020 do projektu zapojených 164 obcí, celkovo obsadených 510 pracovných pozícií (233 terénnych sociálnych pracovníkov a 277 terénnych pracovníkov). Cieľom je zvýšenie účasti najviac znevýhodnených a ohrozených osôb na živote v spoločnosti, prostredníctvom systematickej podpory a podpory inovácií terénnej sociálnej práce. Špecifickým cieľom projektu je zvýšenie začlenenia sa Rómov do všetkých sfér spoločnosti, **vrátane trhu práce**.

Do NP „**Komunitné služby v mestách a obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít II. Fáza**“ sa k 31.12.2020 zapojilo 81 komunitných centier, celkovo obsadených 231 pracovných pozícií (78 garantov, 75 odborných pracovníkov a 78 asistentov odborných pracovníkov). Cieľom projektu je podpora rozvoja poskytovateľov troch sociálnych služieb krízovej intervencie (komunitné centrum, nízkoprahové denné centrum, nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu).

ÚSVRK realizuje od 1. novembra 2020 **národný projekt „Inklúzie v materských školách“** (NP PRIM II.) nadväzujúci na národný projekt „Podpora predprimárneho vzdelávania detí z marginalizovaných rómskych komunít I.“ V hodnotenom období sa NP PRIM II implementuje v 122 materských školách, za účasti 158 asistentov učiteľa, 105 odborných zamestnancov, 119 koordinátorov inkluzívneho vzdelávania a 8 rodičovských asistentov.

ÚSVRK zriadil pre potreby 2. vlny pandémie koronavírusu národný projekt „Podpora činností zameraných na riešenie nepriaznivých situácií súvisiacich s ochorením COVID-19 v obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít“. Projekt je zameraný na posilnenie ľudských kapacít prostredníctvom terénnych asistentov COVID v 354 obciach a jeho realizácia je od 15. októbra 2020 do 17. mája 2021.

6. Kapacity, sieťovanie a rozvoj verejných služieb zamestnanosti

*V rámci tejto oblasti národnej stratégie zamestnanosti bolo prijatých **8 strategických úloh**, pri plnení ktorých vykazujeme za rok 2020 nasledujúci stav.*

Plnenie úloh v roku 2020 nadväzovalo na pozitívne výsledky dosiahnuté najmä v roku 2018 a 2019 (od roku 2015 prebieha vnútorná realokácia zamestnancov úradov PSVR a zjednotenie ich organizačnej štruktúry s cieľom prehodnotiť systém inštitúcií služieb zamestnanosti a efektívnosť ich riadenia tak, aby výsledkom bola vyššia flexibilita a kapacita poskytovaných personalizovaných služieb zamestnanosti).

Skvalitňovanie služieb zamestnanosti pokračovalo **školením zamestnancov na úradoch PSVR**. Ústredie PSVR v roku 2020 vypracovalo na základe SWOT analýzy nový adresný systém vzdelávania zamestnancov úradov PSVR, ktorý sa priamo viaže na konkrétne pracovné pozície. Na základe vyhodnocovania efektívnosti činností úradov PSVR **pokračujú presuny zamestnancov na frekventovanejšie a náročnejšie činnosti**, avšak v menšom rozsahu ako v predchádzajúcich obdobiach. Reforma služieb zamestnanosti je vykonávaná aj na podporu zavedenia viacerých foriem podpory integrácie DN na trh práce, najmä individualizovaného poradenstva.

Revízie výdavkov na politiky trhu práce identifikovali priestor na zlepšenie prevádzkovej efektívnosti úradov PSVR a možnosti realokácie zdrojov na AOTP a prevádzku.

Na úradoch PSVR pri individuálnej práci s klientom je v plnej miere využívaná profilácia klientov na základe individuálneho posúdenia UoZ. Výsledok profilácie je relevantný pre odporúčanie a poskytovanie adekvátnych služieb zamestnanosti a pridelovanie aktivačných opatrení. Zamestnanci úradov PSVR **poskytujú služby podľa zásobníka služieb a podľa realizovaných nástrojov** jednotlivých projektov.

Personálne kapacity odborných poradenských služieb sú od roku 2018 posilnené cca o 250 odborných poradcov, tento počet sa priebežne mení, nakoľko realizácia niektorých národných projektov sa skončila a niektorých spustila. **V roku 2020 boli personálne kapacity odborných poradenských služieb posilnené o 262 zamestnancov** (NP PIP – 129, NP Cesta na trh práce 2 – 53, NP Cesta na trh práce 2 -20, NP Vzdelávanie UoZ 2 - 60).

Aktívne sa plnia úlohy verejných služieb zamestnanosti zamerané najmä na:

- naďalej pokračujúcu modernizáciu služieb smerujúca **k bezpapierovej komunikácii s klientom** a eliminácii bariér spojených so vzdialenosťou UoZ a potenciálneho zamestnávateľa;
- efektívnejšie a adresnejšie poskytovanie služieb klientom na základe **sledovania vývoja a analýzy ich potenciálu** a možností uplatnenia sa na trhu práce v prípade, že sa nedarí klienta umiestniť na trhu práce, sú mu ponúkané AOTP, prípadne dochádza k pretypovaniu zamestnania, o výkon ktorého má UoZ záujem, a ktoré spĺňa možnosti a potenciál klienta;
- zabezpečenie **technického dovybavenia** úradov PSVR v nadväznosti na NP „Efektívnymi službami k občanovi“ a vo väzbe na zvýšenú vyťaženosť niektorých pracovísk, priestorové možnosti a dostupnosť v regiónoch za účelom dosiahnutia rovnakej úrovne poskytovaných služieb na všetkých dotknutých úradoch PSVR;
- zavedenie a plne využívanie vyvolávacieho systému, časovanie klientov, cielenosť poskytovaných služieb;
- zabezpečenie interných nástrojov vzdelávania zamestnancov Ústredia PSVR a úradov PSVR **budovanie kapacít pre internú kontrolu dát a vyhodnocovanie spracovávaných dát za účelom skvalitňovania riadiacich a rozhodovacích procesov**;
- zlepšené začleňovanie UoZ, ZUoZ ako aj občanov so ZP do pracovného procesu;
- **optimalizáciu využívania personálnych kapacít** úradu PSVR a časového rozvrhu kontaktov s klientmi prostredníctvom manažmentu pohybu klientov;
- **prepojenosť jednotlivých IS; zberanie potrebných údajov z iných IS prostredníctvom úradov, odbúranie byrokracie**;
- **plánovateľnosť** činností a poskytovania služieb;

- zabezpečenie **dostupnosti potrebných dát** a jednotných metodík pre všetkých zamestnancov elektronickou formou;
- **zrýchlenie spracovania** údajov klientov a rozšírenie využiteľnosti individuálneho poradenstva pre klientov;
- využívanie špecializovaných služieb vo všetkých regiónoch za využívania kapacít špecialistov umiestnených len v niektorých regiónoch, **rozšírenie ponuky služieb z iných úradov, poskytovanie multijazykových služieb.**

7. Podpora ponukovej stránky trhu práce prostredníctvom kvalifikácií pre lepšiu zamestnanosť

V rámci tejto oblasti národnej stratégie zamestnanosti bolo prijatých 7 strategických úloh, pri plnení ktorých vykazujeme za rok 2020 nasledujúci stav.

31. januára 2020 bol vydaný Zoznam študijných odborov a učebných odborov, ktoré sú nad rozsah potrieb trhu práce a Zoznam študijných odborov a učebných odborov s nedostatočným počtom absolventov pre potreby trhu práce, ktoré boli vytvorené v súlade s ustanovením § 29 ods. 2 zákona č. 61/2015 Z. z. o odbornom vzdelávaní a príprave a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 209/2018 Z. z. (ďalej len „zoznamy“). Účelom zoznamov je podporovať odborné vzdelávanie a prípravu na stredných školách v odboroch vzdelávania požadovaných na trhu práce v jednotlivých regiónoch.

Na zoznam študijných odborov a učebných odborov, ktoré sú nad rozsah potrieb trhu práce sa nezaraďujú odbory vzdelávania, v ktorých sa v rámci samosprávneho kraja poskytuje odborné vzdelávanie a príprava v systéme duálneho vzdelávania, čo predstavuje dôležitý indikátor potrieb trhu práce v regióne.

Štátny inštitút odborného vzdelávania v rámci špecifického cieľa 1.2.1 implementuje na celom území SR od 01.01.2016 do 31.12.2020 národný projekt s názvom Duálne vzdelávanie a zvýšenie atraktivity a kvality odborného vzdelávania a prípravy v celkovej alokácii 33 626 257,73 EUR (zdroje EÚ + ŠR).

Hlavným cieľom národného projektu je plošná implementácia systému duálneho vzdelávania do všetkých vhodných učebných a študijných odborov, prehĺbenie prepojenia vzťahu zamestnávateľ – stredná škola – žiak v rámci systému duálneho vzdelávania, vytvorenie jednotného informačného prostredia pre systém duálneho vzdelávania a elektronizácia procesov implementácie, zvýšenie atraktivity a kvality odborného vzdelávania a prípravy a príprava inštruktorov, majstrov a učiteľov na plnenie uvedených úloh. Primárnym kritériom výberu stredných odborných škôl je výber škôl, ktoré vstupujú do systému duálneho vzdelávania. Výber novovytvorených alebo inovovaných učebných odborov podlieha zapojeniu sa daného študijného alebo učebného odboru do systému duálneho vzdelávania. V rámci národného projektu sa predpokladá celkovo 250 novovytvorených alebo inovovaných učebných odborov obsahujúcich prvky duálneho systému vzdelávania a výkonu praxe u zamestnávateľa a celkovo 12 000 účastníkov, ktorí absolvovali aktivity zamerané na podporu duálneho systému vzdelávania a výkonu praxe u zamestnávateľa. V priebehu doterajšej implementácie národného projektu bolo do aktivít zameraných na podporu duálneho systému vzdelávania a výkonu praxe u zamestnávateľa vo väzbe na zvýšenie kvality OVP celkovo zapojených **3 869** žiakov stredných škôl. Rovnako bolo podporených celkovo

209 učebných odborov za účelom zavedenia prvkov duálneho systému vzdelávania a výkonu praxe u zamestnávateľa.

19. januára 2021 predložilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky do medzirezortného pripomienkového konania návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 61/2015 Z. z. o odbornom vzdelávaní a príprave a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 209/2018 Z. z. Návrh zákona sa predložil na základe požiadaviek aplikačnej praxe a výsledkov Národného projektu Zvyšovanie atraktivity a kvality odborného vzdelávania a prípravy.

Návrhom zákona sa zavádza nový inštitút nadpodnikového vzdelávacieho centra, ktorého cieľom je podporiť predovšetkým vstup malých a stredných podnikov a samostatne zárobkovo činných osôb do systému duálneho vzdelávania, ako aj zvýšiť kvalitu a atraktivitu poskytovaného odborného vzdelávania a prípravy v systéme duálneho vzdelávania ako aj celkovej koordinácie odborného vzdelávania a prípravy zo strany zamestnávateľov a stavovských a profesijných organizácií. Návrh zákona zároveň zavádza osobitný model experimentálneho overovania odborov vzdelávania na stredných odborných školách, stredných športových školách, stredných umeleckých školách a konzervatóriách, ktorého cieľom je ešte viac zosúladiť potreby trhu práce a zamestnávateľov s ponukou odborov vzdelávania, čo má byť zabezpečené prostredníctvom podávania návrhov na nové odbory vzdelávania cez vecne príslušné stavovské organizácie a profesijné organizácie. Nová úprava reaguje aj na aplikačnú prax v rámci systému duálneho vzdelávania ďalším odstraňovaním administratívnej záťaže pre zamestnávateľov v procese overovania spôsobilosti pre systém duálneho vzdelávania,

V spolupráci s príslušnými ústrednými orgánmi štátnej správy a príslušnými stavovskými a profesijnými organizáciami MŠVVaŠ SR pripravuje na základe požiadaviek Európskej komisie Stratégiu pre celoživotné vzdelávanie a poradenstvo do roku 2030.

Národný ústav certifikovaných meraní vzdelávania v rámci špecifického cieľa 1.4.1 implementuje na celom území SR od 01.08.2018 do 31.07.2023 národný projekt s názvom Medzinárodné hodnotenie kľúčových kompetencií dospelých (PIAAC) v celkovej alokácii 5 348 716,51 EUR (zdroje EÚ + ŠR).

Hlavným cieľom národného projektu je prispieť k zvýšeniu kvality a efektívnosti celoživotného vzdelávania tým, že realizovaním medzinárodnej štúdie OECD PIAAC na celom území Slovenska budú poskytnuté MŠVVaŠ SR, ako aj poskytovateľom celoživotného vzdelávania v SR relevantné dáta o úrovni kompetencií dospelých (čitateľská, matematická gramotnosť a adaptívne riešenie problémov) využívaných v pracovnom živote, ako aj prepojiť dáta z 1. cyklu PIAAC s dátami PISA.

MŠVVaŠ SR aktuálne vytvára pracovnú skupinu pre tvorbu nového zákona o celoživotnom vzdelávaní, ktorého predmetom úpravy bude zavedenie systému uznávania a validácie výsledkov predošlého vzdelávania v súlade s Odporúčaním Rady z 20. decembra 2012 o potvrdzovaní neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa (2012/C 398/01) a vytvorenie priestoru pre intenzívnejšie zapojenie sa stredných odborných škôl, vysokých škôl a neziskových organizácií do celoživotného vzdelávania. Predmetný zákon má byť v zmysle rámcového plánu legislatívnych úloh vlády SR predložený do NR SR v I. štvrtroku roku 2022.

Rezort školstva 15. marca vyhlásil vyzvanie pre národný projekt Systém overovania kvalifikácií v SR (SOK), ktorého prijímateľom bude Štátny inštitút odborného vzdelávania (ŠIOV). Cieľom projektu je komplexné nastavenie systému overovania kvalifikácií a výsledkov predchádzajúceho neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa.

19. 8. 2019 bola uzatvorená Rámcová dohoda o poskytovaní údajov z informačných systémov medzi Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky a Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (ďalej len „Rámcová dohoda“) <https://www.crz.gov.sk/index.php?ID=4163023&l=sk>, ktorá nadobudla účinnosť 23. 8. 2019.

Rámcová dohoda určuje rozsah a spôsob vzájomného poskytovania údajov z informačných systémov medzi MPSVR SR a MŠVVaŠ SR na účely plnenia povinností MPSVR SR vyplývajúcich zo zákona o službách zamestnanosti, zákona č. 61/2015 Z. z. o odbornom vzdelávaní a príprave a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 61/2015 Z. z.“) a zákona č. 453/2003 Z. z. o orgánoch štátnej správy v oblasti sociálnych vecí, rodiny a služieb zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a na účely plnenia povinností MŠVVaŠ SR súvisiace s tvorbou analýz a prognóz súvisiacich s trhom práce a za účelom plnenia povinností MŠVVaŠ SR vyplývajúcich zo zákona č. 61/2015 Z. z., vyhlášky Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky č. 292/2019 Z. z., ktorou sa ustanovujú kritériá na určovanie najvyššieho počtu žiakov prvého ročníka stredných škôl a ostatných vykonávacích predpisov k zákonu č. 61/2015 Z. z.

V apríli 2018 bol schválený Komisiou pri Monitorovacom výbore pre OP ĽZ pre prioritnú os 1 Vzdelávanie Národný projekt pod názvom Medzinárodné hodnotenie kompetencií dospelých pre zvýšenie ich uplatnenia na trhu práce (PIAAC) s alokáciou 5 348 716,50 EUR, ktorý realizuje Národný ústav certifikovaných meraní vzdelávania (NÚCEM). Primárnym cieľom projektu je zvýšenie kvality a efektívnosti celoživotného vzdelávania tým, že realizovaním medzinárodnej porovnávacej štúdie OECD PIAAC budú poskytnuté MŠVVaŠ SR ako aj poskytovateľom celoživotného vzdelávania v SR relevantné dáta o úrovni kompetencií dospelých (čitateľská, matematická gramotnosť, komplexné riešenie problémov v technicky vyspelom prostredí) využívaných v pracovnom živote. Zhodnotenú budú aj trendy v porovnaní s predchádzajúcim meraním (2011). Vďaka národnému projektu PIAAC získame objektívnu spätnú väzbu na úroveň kompetencií dospelých v porovnaní s ostatnými zapojenými krajinami. Na základe takto získaných dát budeme môcť efektívne a kvalitne nastaviť vhodné stratégie v oblasti vzdelávania, čo prispeje k udržateľnému rozvoju.

Ďalším cieľom projektu je prepojiť dostupné dáta z 1. cyklu medzinárodnej štúdie OECD PIAAC s dátami štúdie PISA. Porovnaná, analyzovaná a zhodnotená bude úroveň dosahovaných kompetencií (čitateľská, matematická gramotnosť, (komplexné) riešenie problémov u mladých ľudí (PISA 15 rokov) a dospelých pracujúcich (PIAAC 16 – 64 rokov).

V projekte sa ďalej predpokladá využitie slovenskej verzie elektronických testov PIAAC online (vlastníkom licencií a testov je OECD) pre kompetencie dospelých. Prostredníctvom týchto on-line testov a ich prepojením so štúdiou TALIS sa vyhodnotia úrovne kompetencií prioritne u pedagogických zamestnancov a taktiež sa získajú údaje z ich postojových dotazníkov v štúdii TALIS ku školskému systému a vzdelávaciemu prostrediu.

Implementácia opatrení bola poznačená pandémiou ochorenia COVID-19, zber dát výskumu sa po dohode zúčastnených krajín posúva o 12 mesiacov.

V súvislosti s udržiateľnosťou Národnej sústavy kvalifikácií (NSK) vznikla potreba aktualizovať vybrané karty kvalifikácií a aj metodiky spojené s NSK.

Proces schvaľovania kariet kvalifikácií (KK) v NSK má zaistiť ich zaručenú kvalitu a začína schválením karty kvalifikácie sektorovou radou. Ďalší proces schvaľovania preberá Štátny inštitút odborného vzdelávania (ŠIOV), ktorý zabezpečuje priradenie stupňa Slovenského kvalifikačného rámca a posúdenie KK externým hodnotiteľom a odborným garantom, následne predkladá KK do schvaľovacieho procesu na MŠVVaŠ SR. Po schválení vedením ministerstva MŠVVaŠ SR sú čiastočné a úplné kvalifikácie zverejnené v Informačnom systéme NSK a v Informačnom systéme ďalšieho vzdelávania. S účinnosťou od 1.10.2019 ŠIOV túto aktualizáciu zabezpečuje dodávateľsky.

Výber kariet na základe odporúčaní sektorových rád v prvej fáze sa zameriaval hlavne na automobilový priemysel a strojárstvo (aktualizácia 4 kariet), poľnohospodárstvo, veterinárstvo a rybolov (3 karty boli aktualizované) a na sektor dopravy, logistiky a poštové služby (aktualizácia 3 kariet kvalifikácií).

Aktualizácia v oblasti metodík sa zameriava v prvom rade na oblasť zákonov, smerníc, vyhlášok a nariadení (slovenské, európske), následne sa upravujú terminologické pojmy, prípadne vzťahy medzi jednotlivými termínmi a taktiež postupy a procesy.

Zabezpečenie uvedenia úrovne kvalifikácie v Slovenskom kvalifikačnom rámci (SKKR) na všetkých dokladoch o dosiahnutom vzdelaní (s odkazom na príslušnú úroveň Európskeho kvalifikačného rámca).

Kvalifikácie sa zvyčajne priznávajú vo forme osvedčení a diplomov udelených po ukončení štúdia, odbornej prípravy, vzdelávania a na základe pracovných skúseností (iba v špecifických prípadoch). Obsah a úroveň kvalifikácií, ktoré sú súčasťou národného kvalifikačného rámca, s garantovanou kvalitou, sú dôveryhodným zdrojom informácií. Pôsobia ako určitá hodnota, ktorú jednotlivci môžu použiť na účely zamestnania alebo aj ďalšieho vzdelávania.

Doklady o dosiahnutom stupni vzdelania sú s uvedením úrovne Slovenského kvalifikačného rámca/Európskeho kvalifikačného rámca (SKKR /EKR) zverejnené na webovom sídle MŠVVVaŠ SR: <http://www.minedu.sk/prehľad-kvalifikácii-v-skkkr/> od 1. septembra 2018 sú dostupné nové vzory tlačív dokladov o získanom vzdelaní na základných a stredných školách SR (viď: <http://www.minedu.sk/nove-vzory-tlaciv-dokladov-o-ziskanom-vzdelani-uroven-skkrekr/>) a spracovanie úrovne Národného kvalifikačného rámca do oblasti vysokoškolského vzdelávania sa uskutočnilo novelou vyhlášky MŠVVaŠ SR č. 123/ 2019 Z. z. o kreditovom systéme štúdia s účinnosťou od 1. septembra 2019: https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2019/123/vyhlasene_znenie.html

Zapracovanie úrovne Národného kvalifikačného rámca do oblasti ďalšieho vzdelávania dospelých sa tiež uskutočnilo novelou vyhlášky č. 124/2019 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o dokumentácii akreditovaného vzdelávacieho programu ďalšieho vzdelávania, o obsahu žiadosti o akreditáciu vzdelávacieho programu ďalšieho vzdelávania a o projekte vzdelávacieho programu ďalšieho vzdelávania, o osvedčení o absolvovaní akreditovaného vzdelávacieho programu ďalšieho vzdelávania, o náležitostiach osvedčenia

o čiastočnej kvalifikácii a osvedčenia o úplnej kvalifikácii: https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2019/124/vyhlasene_znenie.html

Od 1. júla 2020 Národné centrum Europass pripravil zmenu Europassu na online portál, ktorý umožní užívateľom nielen tvorbu profesijného životopisu, ale aj budovanie portfólia, v ktorom si užívateľ môže zaznamenávať svoje pracovné úspechy, ukladať dokumenty spojené so svojou kariérou a využívať možnosti vyhľadávania práce alebo vzdelávania, sebahodnotenia, a pod. Nový Europass je prístupný na adrese www.europass.eu.

Základným systémovým rámcom pre tvorbu systémového riešenia prenosu potrieb trhu práce do systému celoživotného vzdelávania (CŽV) na základe národnej sústavy kvalifikácií je Národná sústava povolání (NSP). V nadväznosti na výsledky troch etáp NP NSP sa v apríli 2019 začal realizovať NP „Sektorovo riadenými inováciami k efektívnemu trhu práce v Slovenskej republike“ (SRI). V rámci SRI sa zabezpečí verifikácia a porovnanie inovovaných požadovaných zručností v medzinárodnom meradle a pripraví sa ďalší priestor na vytvorenie informačného systému odborných vedomostí, odborných zručností a všeobecných spôsobilostí „SK – skills“ (slovenský pas zručností) a „E-skills“ (európsky pas zručností) definovaných odvetvovo, regionálne i medzinárodne, vyplývajúcich z rýchleho tempa technologického pokroku a inovačných procesov na pracovných miestach v súlade aj s očakávanými globálnymi trendmi Stratégie Industry 4.0. Súčasne sa prostredníctvom NP SRI objektivizujú podnety trhu práce na obsah vzdelávania, osobitne odborného vzdelávania/prípravy a aktivované budú mechanizmy na prenos inovácií podľa jednotlivých sektorov hospodárstva do systému CŽV. Realizácia projektu SRI tiež zabezpečuje, aby **každý sektor mal stratégiu rozvoja ľudských zdrojov do roku 2030 s dôrazom na cieľavedomú podporu pracovných činností s vyššou pridanou hodnotou.**

V rámci rezortu práce, sociálnych vecí a rodiny sa v oblasti vzdelávania a prípravy pre trh práce ako **príklady dobrej praxe zamerané na podporu ponuky na trhu práce** uvádzajú rekvalifikačné a kompetenčné kurzy ako súčasť CŽV nezamestnaných, ktoré sa javí ako kľúčový mechanizmus na rozvoj odborných a všeobecných zručností, prehĺbovanie kvalifikácie podľa požiadaviek zamestnávateľov a udržiavanie si svojej konkurencieschopnosti na trhu práce. **Rekvalifikácia (REPAS+)** je príprava UoZ na uplatnenie sa na trhu práce s cieľom nadobudnutia odborných vedomostí a zručností v rekvalifikačnom kurze. V roku 2020 bolo na rekvalifikačné kurzy zaradených **4 841 UoZ**, z toho 1 066 DN UoZ (22,02 % zo všetkých UoZ zaradených na rekvalifikačný kurz). V rámci **kompetenčných kurzov (KOMPAS+)** sa podporujú kľúčové kompetencie UoZ uplatniteľné na trhu práce, ktorými sú komunikačné zručnosti (vrátane sociálnych kompetencií), osobnostný rozvoj (vrátane manažérskych a podnikateľských kompetencií), počítačové zručnosti, jazykové zručnosti. Na kompetenčné kurzy bolo v roku 2020 zaradených **1 072 UoZ**, z toho 262 DN UoZ (24,44% zo všetkých UoZ zaradených na kompetenčný kurz). Rekvalifikačné kurzy (REPAS+) a kompetenčné kurzy (KOMPAS+) boli v roku 2020 realizované v rámci NP „Vzdelávanie UoZ – 2“, NP „Vzdelávanie mladých UoZ – 2“ (záväzkovanie bolo predčasne ukončené 31.10.2020) a v rámci Regionálneho projektu pre BSK financovaného zo ŠR.

Vzdelávanie UoZ zamerané na zvýšenie kompetencií potrebných na ľahšie uplatnenie sa na trhu práce v oblasti strojárenskej a automobilovej výroby sa realizuje v rámci projektu „**Pripravený na prácu**“, ktorý sa realizuje v zmysle uznesenia vlády SR k východiskám k opatreniam na odstránenie bariér pre trvalo udržateľný **rozvoj automobilového priemyslu**

na Slovensku. Tento projekt je rozdelený na 2 fázy. V rámci 1. fázy sa realizuje vzdelávací program Inkluzívne vzdelávanie, po absolvovaní ktorého sú UoZ pripravení na pracovnú pozíciu operátor výroby. Vybraní účastníci z 1. fázy projektu sú zaradení do 2. fázy, ktorá je zameraná na **odborné vzdelávanie v akreditovaných vzdelávacích programoch**. Do projektu Pripravený na prácu bolo v roku 2020 zaradených 1 998 UoZ, z toho 611 DN UoZ (30,58 % z celkového počtu zaradených UoZ).

Z aktivít hospodárskych rezortov sa ako príklad dobrej praxe v oblasti ponukovej stránky trhu práce uvádza nasledujúce.

Pracovná skupina pre koordináciu rozvoja odborného vzdelávania a prípravy pre trh práce v rezorte dopravy a výstavby SR (zriadená rozhodnutím vedúceho služobného úradu/generálneho tajomníka služobného úradu v roku 2015) sa venuje najmä podpore a propagácii odborného vzdelávania v rezorte a riešeniu aktuálnych problémov vrátane problémov duálneho vzdelávania. Zasadnutie pracovnej skupiny sa konalo 20. júla 2020. V rámci programu boli prerokované okrem iného problémy duálneho vzdelávania v poštových službách a príprava odborného diskusného fóra o rezortnom duálnom vzdelávaní. Prepájanie odborného vzdelávania s potrebami trhu práce a aplikácia systému duálneho vzdelávania v praxi boli témami zasadnutí aj sektorových rád, v ktorých aktívne pracovali zástupcovia Ministerstva dopravy a výstavby SR (MDaV SR). Aj v roku 2020 bolo zabezpečené spravovanie webovej stránky www.studuj dopravu.sk. Stránka propaguje odborné vzdelávanie vrátane duálneho vzdelávania v doprave a poštových službách, informuje verejnosť o možnostiach stredoškolského štúdia a prezentačných aktivitách organizovaných pre žiakov základných škôl a ich rodičov. Koncom roka 2020 bola stránka doplnená o nové informácie týkajúce sa vysokoškolského štúdia v oblasti dopravy, o Register študijných a učebných odborov a nadväzujúcich povolání v doprave a o videoprezentácie projektov zo súťaže pre stredné odborné školy Maják pre dopravu 2018 na tému *Kam po skončení základnej školy? Študuj dopravu!*

V priestoroch MDaV SR sa 12. februára 2020 uskutočnil workshop na tému *Príprava odborníkov vo vodnej a leteckej doprave*. Cieľom organizátorov bolo vytvoriť priestor na výmenu informácií o vzdelávaní budúcich odborníkov vo vodnej a leteckej doprave a riešiť aktuálne problémy vrátane duálneho vzdelávania. Na workshope sa zúčastnili najmä zástupcovia ústredných orgánov štátnej správy, ŠIOV, vyšších územných celkov, zamestnávateľských zväzov a združení, odborových zväzov, vysokých škôl, rezortných stredných odborných škôl a zamestnávateľov.

V spolupráci s Úniou dopravy, pôšt a telekomunikácií SR a ŠIOV pripravilo MDaV SR odborné diskusné fórum na tému Spolupráca subjektov duálneho vzdelávania v rezorte dopravy a výstavby s cieľom predstaviť formy podpory rezortného duálneho vzdelávania zo strany participujúcich subjektov. Termín realizácie fóra (plánovaný 25. novembra 2020) bol z dôvodu prijatých nariadení Úradu verejného zdravotníctva SR proti šíreniu ochorenia COVID-19 preložený. Podujatie sa uskutoční v roku 2021.

Aj v roku 2020 pokračovala spolupráca MDaV SR a ŠIOV v rámci Národného projektu Duálne vzdelávanie a zvýšenie atraktivity a kvality odborného vzdelávania a prípravy so zameraním na podporu a propagáciu duálneho vzdelávania v rezorte (propagácia hlavne na webových stránkach).

7. Nadrezortná koordinácia politík s pozitívnym vplyvom na zamestnanosť

*V rámci tejto oblasti národnej stratégie zamestnanosti boli prijaté **3 strategické úlohy**, pri plnení ktorých vykazujeme za rok 2020 nasledujúci stav.*

Zlepšená bola **koordinácia postupov smerujúcich k podpore zamestnanosti** a k riešeniu nezamestnanosti pri uplatnení pôsobnosti MPSVR SR v súlade s § 15 ods. 1 písm. d) zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov, podľa ktorej je MPSVR SR o.i. ústredným orgánom štátnej správy pre stratégiu zamestnanosti, koordináciu jej tvorby a politiku trhu práce. **Koordinácia bola reálne vykonávaná najmä prostredníctvom Riadiacich výborov** veľkých NP, akými sú napr. NP „Prognózy vývoja na trhu práce SR II“, NP Sociálny dialóg“, NP „Sektorovo riadenými inováciami k efektívnemu trhu práce v SR“. Podporované boli princípy **partnerstva** medzi ministerstvami, orgánmi štátnej správy, orgánmi územnej samosprávy, sociálnymi partnermi, akademickou obcou, so zahraničnými i domácimi vedeckovýskumnými inštitúciami, zameranými na výskum možností rozvoja ekonomických aktivít, miestnej a regionálnej zamestnanosti, mimovládnyimi neziskovými organizáciami, a to najmä **prostredníctvom rokovaní Monitorovacieho výboru pre OP ĽZ a tiež rokovaní jeho jednotlivých Komisií**.

C) Z Á V E R

Národná stratégia zamestnanosti Slovenskej republiky do roku 2020 bola predložená na rokovanie vlády SR v súlade s Plánom práce vlády SR na rok 2014 a schválená uznesením vlády SR č. 665 zo 17.12.2014. Informácia o jej vyhodnotení bola vládě SR prvýkrát predložená k 30.6.2015 a vláda ju vzala na vedomie na svojom rokovaní dňa 8.7.2015, druhýkrát v júni 2016 a vláda SR ju vzala na vedomie na svojom rokovaní dňa 30.6.2016, tretíkrát v júni 2017 a vláda SR ju vzala na vedomie na svojom rokovaní dňa 24.7.2017, štvrtýkrát v júni 2018 a vláda SR ju vzala na vedomie na svojom rokovaní dňa 11.7.2018, piatykrát v júni 2019 a vláda SR ju vzala na vedomie na svojom rokovaní dňa 3.7.2019, šiestykrát v júni 2020 a vláda SR ju vzala na vedomie na svojom rokovaní dňa 1.7.2020. Informácia predložená v roku 2021 nadväzuje na zabezpečenie plnenia úloh vyplývajúcich z prijatej národnej stratégie zamestnanosti a obsahuje najmä vyhodnotenie plnenia tých úloh, ktoré podľa bodu B.5. uznesenia vlády SR č. 665 zo 17.12.2014 predložili jednotlivé ministerstvá v termíne do 31.3.2021.

Informácia hodnotí posledný rok realizácie Národnej stratégie zamestnanosti Slovenskej republiky, ktorým bol rok 2020.